

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Bc. Petr Glóza

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Financování malých a středních podniků

Financing of Small and Medium-sized Enterprises

Student: Bc. Petr Glóza

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ing. Magdaléna Kudelová, Ph.D.

Ostrava 2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

ve smyslu § 17, odst. f, zákona č. 111/98 Sb. a Studijního a zkušebního řádu pro studium v magisterských studijních programech Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, čl. 23 až 26

Jméno diplomanta: **Bc. Petr Glóza**

Studijní obor: **Eurospráva**

Název tématu:

Financování malých a středních podniků

Anglický název tématu:

Financing of Small and Medium-sized Enterprises.

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í (o s n o v a):

Úvod

1. Vymezení a význam malých a středních podniků
2. Možnosti českých podnikatelů při získávání finančních prostředků
3. Využívání možností financování malých a středních podniků

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Přílohy

Rozsah průvodní zprávy: 50 – 60 stran

Rozsah příloh: podle potřeby

Seznam odborné literatury:

MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vydání. Praha: Grada, 2005, 524 s. ISBN: 80-247-0906-6.

ŠEVČÍK, P. *Jak získat peníze od státu, bank a EU, aneb, Receptář podpor, dotací, záruk a úvěrů pro podnikání a investování*. 1. vydání. Praha: Newfinances, 2004, 448 s. ISBN 80-903354-1-1

CzechInvest, Agentura pro podporu podnikání a investic. *Definice malého a středního podnikatele*. [online]. 2007. [28. 05. 2007] Dostupné z:

<http://www.czechinvest.org/definice-msp>

SME UNION, Unie malých a středních podniků ČR. *Stanoviska*. [online]. 2007. [29. 05. 2007] Dostupné z:

<http://www.sme-union.cz/index.php?p=19>

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ing. Magdaléna Kudelová, Ph.D.

Datum zadání diplomové práce: 20. listopadu 2007

Datum odevzdání diplomové práce: 25. dubna 2008

.....
diplomant

.....
vedoucí DP

L. S.

.....
vedoucí katedry

.....
děkan

V Ostravě dne 20. 11. 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně. Všechny použité zdroje uvádím v seznamu použité literatury.

Děkuji vedoucí práce Mgr. Ing. Magdaléně Kudelové, Ph.D. za odbornou pomoc při tvorbě diplomové práce.

Valašské Meziříčí
25. dubna 2008

.....
podpis

Obsah

Úvod.....	1
1 Vymezení a význam malých a středních podniků	3
1.1 Životní cyklus SME.....	3
1.1.1 Koncepce.....	4
1.1.2 Opuštění	5
1.1.3 Existence	5
1.1.4 Životní styl	5
1.1.5 Růst.....	6
1.1.6 Zastavený růst.....	6
1.1.7 Rozvoj.....	7
1.1.8 Zastavený rozvoj.....	7
1.1.9 Vypělost.....	7
1.2 Kapitál.....	8
1.3 Zaměstnanci	9
1.4 Evropská unie a SME	10
1.5 Definice malého a středního podnikatele	11
1.6 Změna veřejné regionální podpory pro léta 2007 - 2013	12
1.6.1 Novinky v podpoře SME	12
1.6.2 Navýšení oprávněných nákladů.....	13
1.7 Legislativa a SME	13
1.8 Reálná data popisující SME v ČR.....	14
1.8.1 Fyzické a právnické osoby mezi SME.....	15
1.8.2 SME a demografie	16
1.8.3 SME a odvětvová struktura.....	17
1.8.4 SME a počet zaměstnaných.....	18
1.8.5 SME a přidaná hodnota.....	19
1.8.6 SME a investice	20
1.8.7 Konkurenční výhody SME.....	22

2 Možnosti českých podnikatelů při získávání finančních prostředků	24
2.1 Finanční nástroje	25
2.1.1 Evropský investiční fond (EIF)	25
2.1.2 Evropská investiční banka (EIB).....	29
2.1.3 Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD).....	31
2.1.4 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)	32
2.1.5 Iniciativa Gate2Growth - „Přístup k financím“	33
2.1.6 SME a veřejná podpora.....	34
2.1.7 Využití nových finančních nástrojů.....	35
2.1.7.1 Finanční fóra pro SME	35
2.1.7.2 Investiční fóra pro SME	36
2.1.7.3 Podpora venture kapitálu a business angels investic	36
2.1.7.4 Bankovní kulaté stoly.....	37
2.1.7.5 Business angels	37
2.1.7.6 Venture kapitálové fondy	38
2.1.7.7 Inkubátory.....	39
2.2 Strukturální fondy.....	40
2.2.1 Evropský fond regionálního rozvoje	41
2.2.2 Evropský sociální fond	42
2.2.3 Zemědělský rozvojový fond.....	43
2.2.4 Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky (JEREMIE) ..	43
2.3 Tématické financování.....	44
2.3.1 Životní prostředí, energie a doprava	44
2.3.1.1 LIFE +	44
2.3.1.2 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)	45
2.3.1.3 Marco Polo II.....	46
2.3.2 Inovace a výzkum.....	47
2.3.2.1 Rámcový program zaměřený na výzkum a technologický rozvoj.....	47
2.3.2.2 CORDIS	49
2.3.2.3 eContent.....	49
2.3.2.4 eContentplus	50

2.3.2.5 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)	51
2.3.2.6 EUREKA.....	51
2.3.2.7 Enterprise Europe Network.....	52
2.3.2.8 SOLVIT.....	53
2.3.3 Vzdělání a odborná příprava	53
2.3.3.1 Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání.....	53
2.3.3.2 EURES	54
2.3.4 Kultura a média	55
2.3.4.1 CULTURE 2007.....	55
2.3.4.2 MEDIA 2007	55
2.3.5 Otázky zaměstnanosti	55
2.3.5.1 Informace, konzultace a sociální dialog.....	55
2.4 Podpora mezinárodního působení SME	56
2.4.1 Asia Invest.....	56
2.4.2 PRO€INVEST	57
2.4.3 AL-Invest III.....	57
2.4.4 Třetí brána EU do Japonska	58
2.4.5 Program přípravy řídicích pracovníků (ETP): Japonsko a Korea	59
2.5 Alternativní financování	59
2.5.1 Leasing.....	59
2.5.2 Faktorování.....	60
2.5.3 Mezaninové financování	60
2.5.4 Soukromý vlastní kapitál a rizikové investice.....	60
2.6 Evropská informační střediska (EIC)	60
3 Využívání možností financování malých a středních podniků.....	64
3.1 Hlavní formy podpor podnikům v EU.....	64
3.1.1 Rizikový kapitál v ČR.....	65
3.2 Podpora SME v ČR	66
3.3 Novinky v podpoře SME v ČR	67
3.4 Přehled programů a akcí na podporu SME v ČR	68
3.5 Reálná data popisující podporu SME v ČR	70

3.5.1 Podpora na inovace z veřejných zdrojů	70
3.5.2 Podpory SME ze strany ČMZRB	72
3.5.3 Vývoj vybraných ukazatelů podpory SME	73
Závěr	76
Seznam zkratek a symbolů	83
Seznam tabulek a grafů	85
Seznam příloh	88

Úvod

Jako téma diplomové práce jsem si zvolil „Financování malých a středních podniků“. Malé a střední podniky (SME) lze považovat za páteř unijní a české ekonomiky. Zaměstnávají značné procento občanů a jsou velice flexibilní v reakci na změny trhu. Častým problémem u českých SME je omezenost finančních prostředků a právě na tuto skutečnost bych chtěl zaměřit svou diplomovou práci. Výsledkem by měla být uceleně přehledná studie aktuálních možností různých podpor poskytovaných malým a středním podnikům v EU a ČR. Tato studie by měla být nápomocná SME se orientovat v možných podporách financování. Dále by měla být k dispozici podnikatelům prostřednictvím Rozvojové agentury Via o. p. s. ve Valašském Meziříčí, se kterou na této práci také spolupracuji.

Samotná práce se skládá ze tří hlavních kapitol, jimiž jsou:

- 1) vymezení a význam malých a středních podniků,
- 2) možnosti českých podnikatelů při získávání finančních prostředků,
- 3) využívání možností financování malých a středních podniků.

V první kapitole uvedu podrobný popis životních stádií, jimiž procházejí malé a střední podniky. Rád bych nastínil jejich výhody, slabé stránky, kapitálovou náročnost, průměrné počty zaměstnanců a rozhodnutí, před nimiž stojí vedení u každého životního stádia. Uvedu také aktuální definici malého a středního podnikatele dle Evropské komise, kterou se Česká republika řídí. Kapitolu se pokusím uzavřít aktuálními daty, popisujícími fungování malých a středních podnikatelů v České republice z Českého statistického úřadu. Rád bych také využil různé přehledné grafy a tabulky.

Hlavní těžiště a také největší část práce je druhá kapitola, ve které bych rád popsal druhy podpor SME. Cílem je poskytnout co možná nejrozsáhlejší výčet možností, nejen finančních podpor pro podnikatele. Práce se nebude podrobněji zabývat podporami poskytovanými prostřednictvím Strukturálních fondů EU, protože daná problematika je již kvalitně a dostatečně popsána ostatními autory. Rád bych zde ale uvedl pouze stručný výčet pomoci ze

Strukturálních fondů EU. K lepší přehlednosti práce člením obsah této kapitoly do následujících subkapitol:

1. finanční nástroje,
2. strukturální fondy,
3. tematické financování,
4. podpora mezinárodního působení SME,
5. alternativní financování,
6. Evropská informační střediska.

Aby byla práce co možná nejdéle aktuální, především v této druhé kapitole, pokusím se uvést velké množství hypertextových odkazů, prostřednictvím poznámek pod čarou, kde si zájemce bude moci vyhledat aktuální data a fakta k dané problematice. Součástí by také měly být linky na stránky CzechInvestu pro různé finanční nástroje, příp. informace a v příloze potom odkazy na publikace ve formátu Pdf ke stažení.

V závěrečné třetí kapitole se již budu přímo zabývat využíváním finančních podpor malých a středních podnikatelů v České republice. K lepšímu porovnání dat v dané oblasti bych rád volil jednotný zdroj informací, který poskytne údaje o českých malých a středních podnicích uceleně. Kapitulu se znovu pokusím uzavřít aktuálními daty popisujícími podpory malých a středních podnikatelů v České republice z Českého statistického úřadu, opět díky různým grafům a tabulkám.

1 Vymezení a význam malých a středních podniků

Pro vymezení malých a středních podniků (SME), od větších, je nutné si nejprve projít určitými životními cykly jakéhokoliv podnikání, na základě kterých se rozhodne o dalším fungování, členění daného podniku. Zkraje tedy popisují význam SME v České republice a Evropské unii, poté následuje životní cyklus SME (podle Modelu stádií růstu malých a středních podniků - KUBÁLKOVÁ, M.) na který naváže platná definice SME v rámci EU.

Malé a střední podniky hrají ve většině zemí klíčovou roli. V **České republice** v roce 2004 představovaly **99,85 %** ze všech podniků, zaměstnávaly 61,5 % zaměstnanců, vyprodukovaly 52 % výkonů a na tvorbě hrubého domácího produktu se podílely 35 %. Malé a střední podniky představují **99 % všech evropských podniků** (23 milionů malých a středních podniků v rámci EU) a přibližně 66 % (100 milionů) pracovních míst v soukromém sektoru. Jakožto hnací síla podnikatelské sféry, růstu, inovací, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti jsou srdcem evropského hospodářství. Jejich rozhodující úloha pro uskutečňování cílů nového partnerství pro růst a zaměstnanost, vytvořeného v rámci lisabonské strategie, je obecně uznávána. Je proto nezbytné brát zájmy malých a středních podniků v úvahu na úrovni Společenství i členských států a zlepšovat prostředí, v němž tyto podniky působí. [12]

Malé a střední podniky mají řadu výhod, které plynou právě z jejich velikosti. Jde o takové výhody, jako je jednoduchá organizační struktura, centralizace, neformální kontakty, možnost úzké specializace výroby, pružné reakce na podněty z trhu, možnost zaměření na lokální trhy. Naproti tomu právě z velikosti malých a středních podniků plynou také jejich slabé stránky – limitovaný přístup ke kapitálu, k úvěrům, druhotná platební neschopnost, absence nejmodernější techniky, vyšší podíl produkce náročné na živou práci, vysoká intenzita práce, malé sociální výhody, neochota majitele delegovat pravomoci a další. [28]

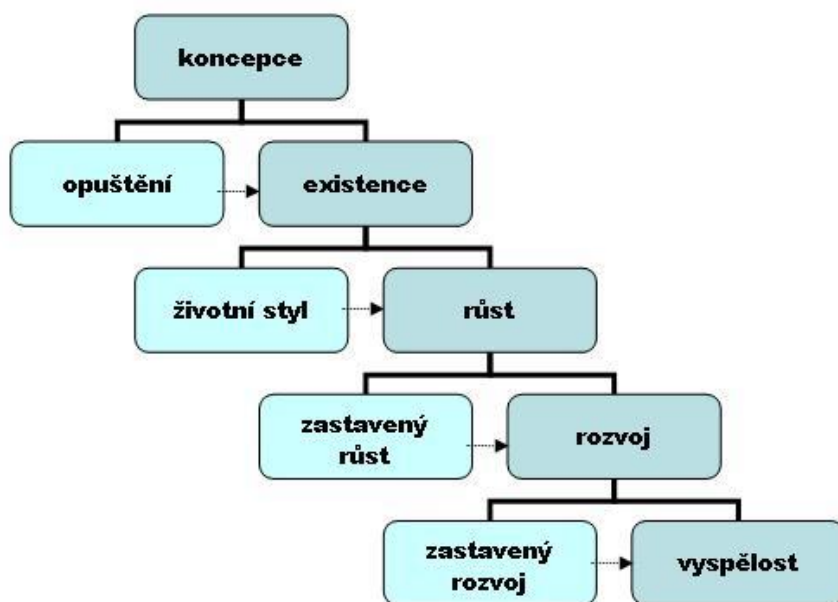
1.1 Životní cyklus SME

Každá firma prochází za dobu své existence určitými stádii vývoje. Jde o tzv. životní cyklus podniku. Znázornit ho lze křivkou, potom po založení firmy křivka zpravidla strmě stoupá,

růst se zpomaluje, poté následuje stabilizace a pokles. Snaha o zmapování životního cyklu, případně růstu podniku, není novou záležitostí.

V průběhu růstu procházejí podniky jednotlivými stádii, která vyžadují různé přístupy k řízení. Nerespektování zásad řízení doporučených pro jednotlivá stadia růstu vede ke krizovému vývoji, podnik předčasně zaniká a neprochází celým cyklem životnosti. Snahou je, aby se podniky nedostávaly do krizových situací už v průběhu růstu.

Obrázek 1.1: Model stádií růstu malých a středních podniků

Zdroj: [28]

1.1.1 Koncepce

V tomto stádiu vzniká podstata firmy. Budoucí zakladatel připraví vše pro vznik firmy (a přechod do stadia Existence). Budoucí zakladatel definuje důvody, které ho vedou k založení firmy (například nespokojenost se současnou situací, nalezení tržní mezery – nové služby či výrobky, snaha osamostatnit se, touha něco dokázat) a svá očekávání.

- Stanovuje si cíle a řeší otázku, jsou-li cíle reálné,
- zamýšlí se nad otázkou, zda podnikat samostatně nebo s partnery,
- musí monitorovat trh a konkurenční produkty,

- je třeba zajistit zdroje – a to prostory a pracovníky, ale i finanční zdroje (Další podrobnosti: Příloha 1.1: Zdroje financování investičních projektů),
- musí se seznámit s legislativními možnostmi a případnými překážkami,
- budoucí zakladatel zpracovává podrobnou strategii k dosažení cílů,
- hodně času věnuje získání dostatku informací,
- hlavním problémem v tomto stádiu je získání dostatečných finančních zdrojů.

1.1.2 Opuštění

Statické stádium – zakladatel po přípravě a vážné úvaze od založení firmy upouští – po zhodnocení plánu, zamýšleného produktu a trhu.

1.1.3 Existence

Stádium Start-up lze přeložit jako Existence. Toto stádium má však zahrnovat delší období, kdy firma vzniká a usazuje se na trhu. V tomto stádiu je vlastník firmy současně i manažerem, firmu posunuje kupředu jeho kreativita. Nezřídka zabere řízení malé firmy vlastníkově všechnen čas. Pak je důležité položit si otázku, do jaké míry se chce věnovat také jiným aktivitám – koníčkům, rodině. Pokud má firma kvalitně připravený podnikatelský plán, má reálnou představu o jeho uskutečnění a stojí za ní schopný management, je vhodné právě v této fázi oslovit business angel investora.¹ [6]

- Firma využívá i cizí finanční zdroje,
- firma má málo zaměstnanců (nejvíce firem mívá 2 až 5 zaměstnanců),
- řízení firmy probíhá pomocí přímé osobní komunikace,
- produkt je určen pro tuzemský trh,
- právní forma podnikání při založení je nejčastěji s.r.o. nebo OSVČ,
- nejčastěji uváděným předmětem podnikání jsou služby a obchod.

1.1.4 Životní styl

Vlastník je s touto pozicí spokojen, naplňuje jeho aspirace a zaběhnutá firma mu umožňuje věnovat se i jiným činnostem. Důležité je v této fázi sledovat vývoj na trhu, protože firma není

¹ Další podrobnosti:
<http://www.czechinvest.org/investicni-fora>

dost velká, aby ustála větší výkyvy. Výpadek příjmů (úbytek zákazníků, druhotná platební neschopnost a podobné faktory) by jí po poměrně krátké době mohl přivést ke krachu.

- Do stádia Životní styl se firmy dostávají po 3 letech od založení,
- problémem firem je platební morálka odběratelů a vyhledání kvalifikované pracovní síly,
- počet zaměstnanců firmy bývá 5,
- právní forma podnikání je nejčastěji společnost s ručením omezeným.

1.1.5 Růst

Pozice firmy je méně závislá na krátkodobých výkyvech jakéhokoli charakteru. V tomto stádiu jsou stěžejní manažeři – firma musí získat nebo vychovat schopné manažery pro rozvíjející se firmu. Ve stádiu Růstu vede vývoj firmy k tendenci jednotlivých oddělení k přílišné autonomii, což vede ke krizi řízení. Pro překonání této krize musí být vybudovány mechanismy zajišťující spolupráci mezi odděleními.

- Do stádia Růst se firmy dostávají po 5 letech od založení,
- firmy v tomto stádiu mají decentralizovanou organizační strukturu,
- existují 4 specializované funkce,
- častým problémem jsou zaměstnanci – jejich získání, kvalifikace, fluktuace, nízká pracovní morálka či malá zastupitelnost,
- firma má 15 zaměstnanců,
- právní formu firmy v tomto stádiu nemění,
- předmět podnikání firmy v tomto stádiu také nemění,
- firmy rozšiřují sortiment nabízených produktů,
- rozšiřují svou působnost na větší trh.

1.1.6 Zastavený růst

Ve stádiu Zastavený růst se firma snaží udržet si svou dosavadní pozici. Firma je rozvinutá, má stabilní postavení na trhu, přiměřenou ziskovost, stabilizované zaměstnance, zvládnuté veškeré procesy. Životně důležité pro ni je sledovat vývoj na trhu a konkurenci.

- Do stádia Zastavený růst se firmy dostávají po 11 letech od založení,
- hlavním důvodem, proč se firmy dále nerozvíjí, je příliš silná konkurence,
- firma má 16 zaměstnanců.

1.1.7 Rozvoj

Firma se dostává do tohoto stádia, jestliže rozvoj firmy ve stádiu Růstu vedl k tendenci jednotlivých oddělení k přílišné autonomii, což vedlo ke krizi řízení. Musely být vybudovány mechanismy zajišťující spolupráci mezi odděleními. Projekty a úkoly jsou nyní koordinovány mezi jednotlivá oddělení, spolupráce mezi nimi je sladěná.

- Do stádia Rozvoj se firmy dostávají po 6,5 letech od založení,
- mají decentralizovanou organizační strukturu funkčně rozčleněnou,
- převládá 3stupňová organizační struktura,
- formalizace vztahů je na vzestupu,
- zakladatel může být vůdčí postavou, jeho vliv ale slábne,
- firma je nucena rozšiřovat a doladovat formální systémy řízení a plánování,
- prioritou v tomto stádiu je pronikání na nové trhy a rozšíření produkce,
- rozšiřuje se sortiment nabízených produktů,
- firmy rozšiřují svou působnost na tuzemský i zahraniční trh,
- 52 až 53 zaměstnanců.

1.1.8 Zastavený rozvoj

Firma dosáhla ekonomického zdraví, má dostatečnou velikost, podíl na trhu zajišťuje ekonomický úspěch a přináší průměrný nebo mírně nadprůměrný zisk. Management by měl usilovat o nalezení nových produktů a nových trhů a být připraven čelit nepříznivému vývoji v okolí firmy (konkurenci či změnám na trhu).

- Do stádia Zastavený rozvoj se firmy dostávají po 8 letech od založení,
- dál se již nerozvíjí, protože konkurence je příliš silná nebo z důvodu, že trh byl vyčerpán,
- 42 až 43 zaměstnanců.

1.1.9 Vyspělost

Ve stádiu Vyspělosti je firma velká, komplexní, oddělení efektivně spolupracují na zadaných projektech. To ovšem klade velké nároky na management a na zaměstnance.

- Do stádia Vyspělosti se firmy dostávají po 12 letech od založení,
- převládá 4stupňová organizační struktura,
- existují detailní formální systémy řízení a plánování,

- firma se stává dominantní silou na relevantním trhu,
- problémem je eliminace neefektivních prvků hospodaření nakupených během prudkého růstu v předchozím stádiu,
- problémem je také zachování pružné reakce na změny,
- 130 zaměstnanců,
- právní forma podnikání je nejčastěji akciová společnost.

1.2 Kapitál

Existuje hypotéza, která tvrdí, že: Nejčastějším problémem ve všech stádiích je nedostatek kapitálu. Jak tomu bylo v jednotlivých stádiích:

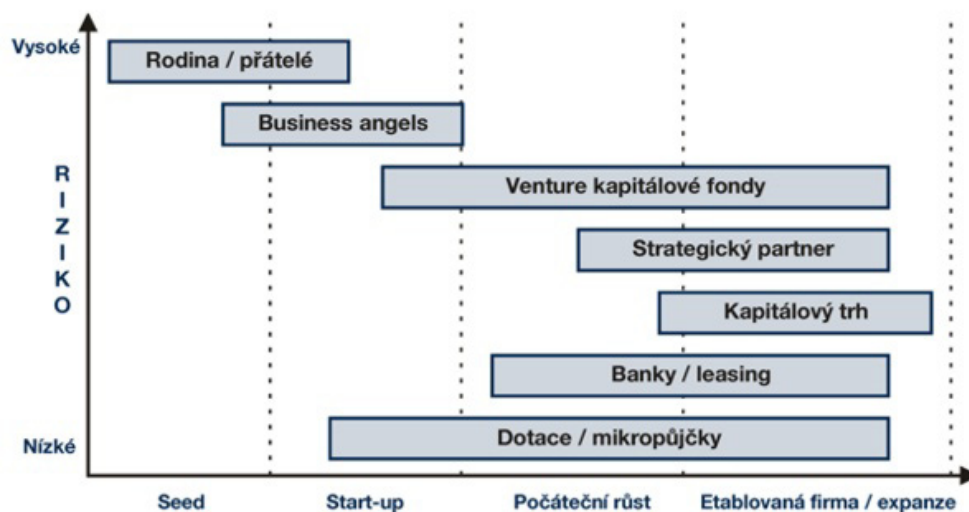
Tabulka 1.1: Finance (2006)

Stádium	Nedostatek finančních zdrojů	Cizí finanční zdroje	Dostatek finančních zdrojů
Koncepce	46 %		
Existence	81 %	54 %	
Životní styl	0 %		
Růst	39 %		56 %
Zastavený růst	0 %		
Rozvoj	40 %		
Zastavený rozvoj	0 %		
Vypělost	0 %		

Zdroj: [28]

Z výše uvedených zjištění vyplývá, že nedostatek kapitálu je problémem pro firmy ve stádiu Existence. V ostatních stádiích se firmy takto nevyjadřují, hlavní problémy vidí v jiných oblastech.

Obrázek 1.2: Možné financování SME s ohledem na riziko

Zdroj: [28]

1.3 Zaměstnanci

Dále existuje hypotéza, která tvrdí, že: Problémovou oblastí ve všech stádiích jsou zaměstnanci – jejich získání a kvalifikace. Jak tomu bylo v jednotlivých stádiích:

Tabulka 1.2: Zaměstnanci (2006)

Stádium	Nedostatek prostorů a zaměstnanců	Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců	Nedostatek kvalifikovaných manažerů
Koncepce	70 %		
Existence		18 %	
Životní styl		11 %	
Růst	13 %		61 %
Zastavený růst	6 %		
Rozvoj			60 %
Zastavený rozvoj	4 %		
Vypělost			100 %

Zdroj: [28]

Jak patrně z výše uvedených výsledků, zaměstnanci jsou problémovou oblastí. V každém stádiu se nachází potvrzená charakteristika nebo alespoň jednotlivý názor, který hypotézu podporuje.² [28]

1.4 Evropská unie a SME

"Mysli nejdříve v malém" je heslo, z něhož vycházejí konkrétní opatření Evropské unie, které mají cíl zajistit na jedné straně zjednodušení právního prostředí a na druhé straně zohlednění zájmů malých a středních podniků v nových právních předpisech. Současně se přijímají opatření zaměřená na zlepšení přístupu k financím, na zjednodušení právních omezení, na usnadnění vstupu na trhy, na podporu podnikavosti, výměny osvědčených postupů a internacionalizace malých a středních podniků a na posílení konzultací a dialogu s organizacemi zastupujícími zájmy SME. Komplexní politika na podporu SME dává těmto klíčovým opatřením jednotný, soudržný a průřezový politický rámec.³

Koordinaci této komplexní politiky zajišťuje "zástupce SME" se svým týmem, který působí při Evropské komisi. Má dvojí úlohu:

- na jedné straně zajišťuje sledování a horizontální koordinaci jednotlivých politik, programů a činností EU s dopadem na malé a střední podniky,
- na druhé straně udržuje stálý dialog s organizacemi zastupujícími zájmy malých a středních podniků s cílem zajistit, že jejich hlas uslyší evropští zákonodárci.⁴

Evropská unie kromě toho aktivně podporuje konkurenceschopnost podniků a služby na podporu podniků prostřednictvím víceletého programu pro podnik a podnikavost, a zejména pro malé a střední podniky, původně přijatého pro období let 2001 až 2005 a prodlouženého do konce roku 2006. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) zajišťuje

² Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/index_cs.htm

³ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/enterprise/sme/index_cs.htm

⁴ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/sme_envoy.htm

http://ec.europa.eu/yourvoice/ebtp/index_cs.htm

návaznost na tento program v období 2007 - 2013. V současné době je 80 % rozpočtu programu CIP určeno na podporu malých a středních podniků.

Existuje dále množství programů financování a spolufinancování, programů spolupráce a rozvojových projektů, které se zaměřují na posilování spolupráce evropských SME se SME z třetích zemí s cílem pomoci jim dosáhnout co největšího prospěchu z globalizace.

Evropská unie formulovala jasnou definici mikropodniků a malých a středních podniků. Účelem této definice je zajistit, aby výhody na podporu SME využívaly pouze podniky, které skutečně mají charakteristiky malých a středních podniků. Definice je založena na kritériích, týkajících se počtu zaměstnanců, obratu, bilanční sumy a nezávislosti. Ačkoliv Evropská komise vyzývá k používání této definice jako reference, definice je závazná pouze v některých případech, například pokud jde o státní podpory, provádění strukturálních fondů či programy Společenství. [12]

1.5 Definice malého a středního podnikatele

Základním kritériem pro posouzení velikosti podnikatele je počet zaměstnanců, velikost ročního obratu a bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv). Údaje, které se mají použít pro stanovení počtu zaměstnanců a finančních veličin, jsou údaje vztahující se k poslednímu uzavřenému zdaňovacímu období, vypočtené za období jednoho kalendářního roku.

- Za **drobného, malého a středního podnikatele** se považuje podnikatel, který zaměstnává méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrat nepřesahuje 50 milionů €, nebo jeho bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů €.
- V rámci kategorie malých a středních podniků jsou **malé podniky** vymezeny jako podniky, které zaměstnávají méně než 50 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů €.
- V rámci kategorie malých a středních podniků jsou **drobní podnikatelé** vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají méně než 10 osob a jejichž roční obrat nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony €. ⁵ [4]

⁵ Vymezení pojmu drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií: <http://www.czechinvest.org/data/files/definice-msp-296.pdf>

Tabulka 1.3: Definice malých a středních podniků podle EU⁶

Status	Zaměstnanci	Obrat*	Objem aktiv*
Malý a střední podnik	do 250	do € 50 mil.	do € 43 mil.
Malý podnik	do 50	do € 10 mil.	do € 10 mil.
Mikro podnik	do 10	do € 2 mil.	do € 2 mil.
Poznámka: kritériem je obrat nebo objem aktiv			

Zdroj: [28]

1.6 Změna veřejné regionální podpory pro léta 2007 - 2013

Z důvodu přechodu na současné programovací období (2007 – 2013) nutno vyzdvihnout rostoucí zájem podporovat malé a střední podniky ze strany Evropské unie. Jejich popisu je věnována druhá kapitola, zde jen charakterizují změny.

Evropská komise zveřejnila v létě 2005 akční plán pro státní podpory, který během období 2005 - 2009 počítá s reformou prakticky všech nástrojů státní podpory, regionální nevyjímaje. Cílem je dosáhnout snížení a lepšího zaměření státní podpory a zároveň však také podpořit zvýšení úrovně investic v Evropské unii. Významný krok v rámci reformy představují nové pokyny pro regionální podporu umožňující podívat se na hlavní změny, které v této oblasti začnou platit od 1. 1. 2007.

1.6.1 Novinky v podpoře SME

Nové pokyny mění podmínky regionální podpory SME ve dvou základních bodech:

- zavedení speciální podpory pro malé začínající podniky,
- vymezení maximální míry podpory.

V minulém období mohly být stropy maximální podpory na investiční projekty navýšeny u SME o 15 procentních bodů, pokud se jedná o regiony vymezené dle článku 87 odst.

⁶ Definice malého a středního podnikatele je upravena Nařízením Komise (ES) č. 70/2001 se změnou 364/2004 Sb.

3 písm. a) Smlouvy o ES (v ČR všechny regiony kromě Prahy), a to o 10 procentních bodů u regionů definovaných podle čl. 87 odst. 3 písm. c). Od roku 2007 platí, že v případě malých podniků může být maximální hranice navýšena o 20 procentních bodů ve všech způsobilých regionech, v případě podniků o střední velikosti pak o 10 procentních bodů.

Nová forma podpory chce napomoci zvýšit počet zakládaných podniků, který je v podporovaných regionech podprůměrný, čímž je brzděn jejich hospodářský rozvoj. Členské státy či regiony budou moci předkládat Evropské komisi speciální programy na podporu malých a středních podniků během prvních pěti let jejich existence: ve znevýhodněných regionech (dle článku 87 odst. 3 písm. a)) může podpora dosáhnout maximálně 2 mil. € na jeden malý podnik, v méně znevýhodněných regionech pak 1 mil. €. Intenzita podpory ve znevýhodněných regionech přitom nesmí překročit 35 % způsobilých výdajů v prvních třech letech po založení podniku a 25 % ve dvou následujících letech. V případě regionů s HDP nižším než 60% průměru EU se tato maximální intenzita navyšuje o 5 %. Mezi způsobilé výdaje bude možné zahrnout například náklady na poradenství, správní náklady přímo související se vznikem podniku či poplatky za nájem výrobních provozoven a zařízení.

1.6.2 Navýšení oprávněných nákladů

Příjemci podpory jistě uvítají, že v tomto období byl rozšířen okruh nákladů, které si budou moci podniky zahrnout do způsobilých výdajů. Malé a střední podniky si budou moci zohlednit náklady na přípravné studie a poradenství spojené s investicí do výše 50 % skutečně vzniklých nákladů. Navíc si mohou do výdajů zahrnout v plné výši nehmotné investice prostřednictvím převodu technologie formou nabytí patentových práv, licencí, know-how nebo patentem nechráněných technických znalostí. U velkých společností jsou tato nehmotná aktiva způsobilá pouze do výše 50 % celkových oprávněných výdajů na projekt (v minulém období to bylo pouze 25%). [1]

1.7 Legislativa a SME

Pro potřeby SME platí zejména legislativa:

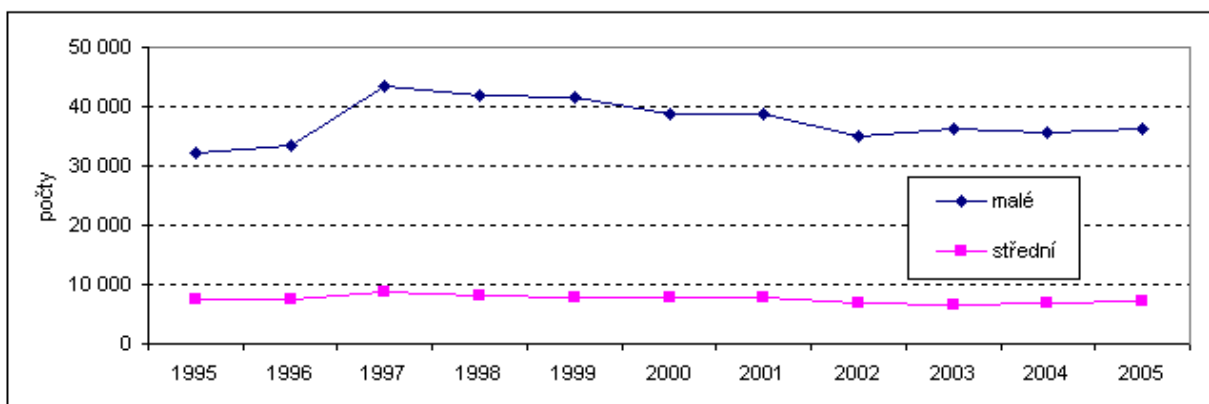
1. obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.),
2. zákon o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb.),

3. zákon o podpoře malého a středního podnikání (zákon č. 47/2002 Sb.),
4. Nařízení Komise (ES) č. 70/2001 se změnou 364/2004 Sb.,⁷
5. daňové zákony:
 - a) přímé daně:
 - z příjmů FO a PO (zákon č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
 - z nemovitostí (zákon č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
 - dědická, darovací a daň z převodu nemovitosti (zákon č. 357/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů).
 - b) nepřímé daně:
 - daň z přidané hodnoty (zákon č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
 - daň spotřební (zákon č. 353/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů),
 - daň silniční (zákon č. 16/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů). [25]

1.8 Reálná data popisující SME v ČR

K metodické přesnosti je nutné dodat, že zvolené, relativně dlouhé časové období analýzy SME podléhá i některým změnám sběru dat. První změny nastaly od roku 1997. Od roku 2000 jsou pro určení aktivity ekonomických subjektů využívána administrativní data (zdroj Ministerstvo financí a Česká správa sociálního zabezpečení). Za aktivní jednotku je považován subjekt, který předložil nenulové daňové přiznání. To způsobuje určitou metodickou nesrovnalost s předchozími roky.

⁷ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_cs.htm

Graf 1.1: Vývoj malého a středního podnikání (1995 - 2005)

Zdroj: [27]

1.8.1 Fyzické a právnické osoby mezi SME

Podnikatele lze členit do dvou hlavních skupin - podle právní formy jejich podnikání se rozlišují **právnické a fyzické osoby**. Počet registrovaných ekonomických subjektů se v období 2001 - 2004 zvyšoval, i když ne stejným tempem. U právnických osob došlo mezi lety 2001 až 2004 ke zvýšení jejich počtu o 18,2 % a u fyzických osob vykázal růst jejich počtu podstatně nižší tempo, které činilo 6,7 %.

Tabulka 1.4: Aktivní fyzické osoby a právnické osoby

	2001	2002	2003	2004	Průměr
Fyzické osoby celkem	1 823 625	1 872 507	1 924 596	1 945 360	
Fyzické osoby aktivní	1 037 032	1 040 150	1 036 702	1 015 324	
Podíl v %	56,9	55,5	53,9	52,2	54,6
Právnické osoby celkem	344 572	363 894	388 763	407 231	
Právnické osoby aktivní	217 284	218 045	209 219	233 658	
Podíl v %	63,1	59,9	53,8	57,4	58,5

Zdroj: [24]

V procentuálním rozložení fyzických osob – podnikatelů v českých krajích jednoznačně dominuje Praha a Středočeský kraj, následován Jihomoravským krajem. Procentuální rozdíly v letech (2001 – 2004) jsou zanedbatelné oproti procentní rozdílnosti v krajích.

Tabulka 1.5: Kraje a aktivní fyzické osoby – podnikatelé (v %)

	PHA	STČ	JHČ	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
2001	16,6	11,6	6,4	5,4	3,0	6,6	4,4	5,7	4,5	4,4	10,5	5,4	5,9	9,4
2002	16,5	11,8	6,4	5,4	3,0	6,5	4,4	5,7	4,6	4,4	10,6	5,4	5,9	9,4
2003	16,5	12,0	6,4	5,4	3,0	6,5	4,4	5,7	4,6	4,4	10,6	5,4	5,8	9,3
2004	16,4	12,1	6,4	5,4	3,0	6,5	4,4	5,6	4,6	4,4	10,6	5,4	5,8	9,3

Zdroj: [24]

Aktivní fyzické osoby. U podnikatelů, kteří uvedli počet zaměstnanců, je podíl firem zaměstnávajících maximálně 5 zaměstnanců téměř 98 % všech aktivních fyzických osob - podnikatelů. Z hlediska počtu zaměstnanců se tudíž jedná o velmi malé firmy.

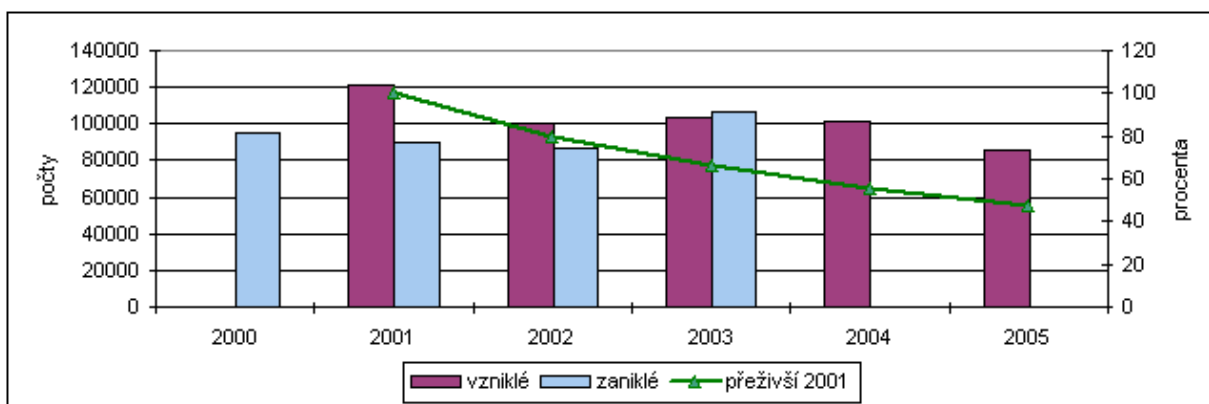
Tabulka 1.6: Aktivní fyzické osoby - podnikatelé podle počtu zaměstnanců (v %)

Počet zaměstnanců	2001	2002	2003	2004
Neuvedeno	7,1	5,7	12,4	14,9
0	80,9	82,8	76,0	73,1
1 až 5	9,7	9,4	9,4	10,1
6 až 9	1,2	1,1	1,1	1,0
10 až 19	0,8	0,8	0,7	0,7
20 a více	0,3	0,3	0,3	0,3
Celkem	100	100	100	100

Zdroj: [24]

1.8.2 SME a demografie

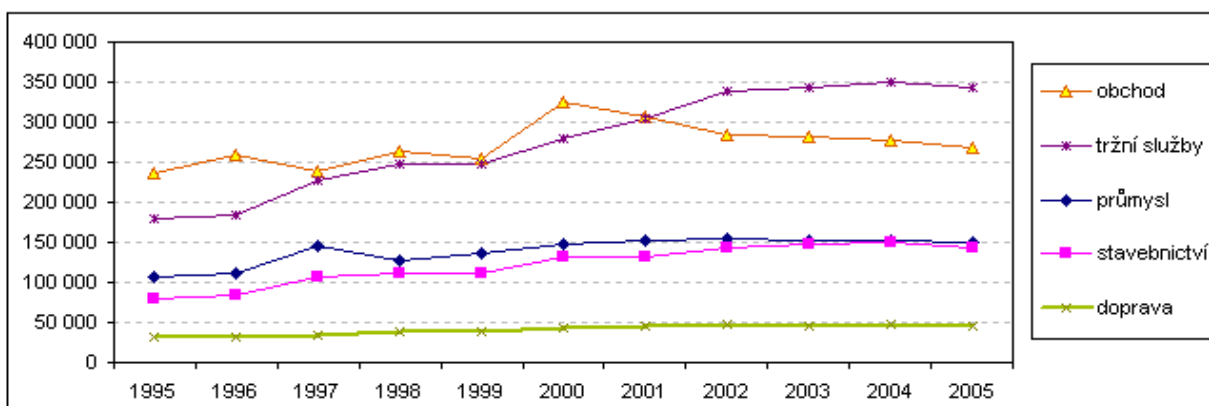
Jde o fáze „životního cyklu“ (jak je zmíněno v kapitole 1.1 Životní cyklus malých a středních podniků). Avšak graf jakoby takový vývoj nepotvrzoval. To je mj. dáno dalším demografickým znakem, že neustále nové podniky vznikají a zároveň jiné, z různých důvodů neúspěšné, zanikají. Ovšem relativně lze konstatovat, že počet vzniklých a zaniklých podniků se příliš nemění. Počet vzniklých subjektů je většinou vyšší než počet zaniklých a lze také stanovit průměrnou délku existence podniku na 10 let.

Graf 1.2: SME a demografie

Zdroj: [27]

1.8.3 SME a odvětvová struktura

Odvětvová struktura sektoru SME (podle OKEČ). Pro průmysl a stavebnictví zřejmě platí, že počet SME dosáhl jakési přirozené hranice a v případě obchodu se lze domnívat, že SME nejsou s to konkurovat obchodním řetězcům. Nárůst SME v odvětví tržních služeb se odehrává především v podskupině tzv. mezipodnikových služeb a mj. souvisí s obecnější tendencí v chování podniků, organizačně případně i vlastnický vyčleňovat některé aktivity mimo původní podnik, a služby nakupovat.

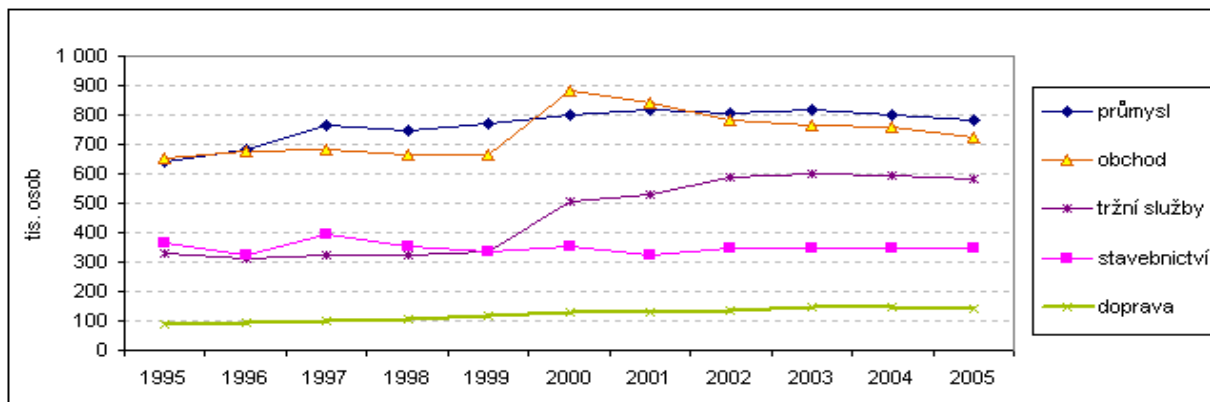
Graf 1.3 SME a odvětvová struktura – počty podniků

Zdroj: [27]

Odvětvové údaje o počtu zaměstnaných mj. odhalují, že ve SME obchodu pracuje zhruba stejně osob jako v SME celého průmyslu a opět se potvrzuje rychlý růst SME v tržních

službách. Oproti tomu lze vidět, že sektor dopravy a stavebnictví se jeví jako naplněný a stabilní, jak již bylo zmíněno.⁸

Graf 1.4: SME a odvětvová struktura – zaměstnaní

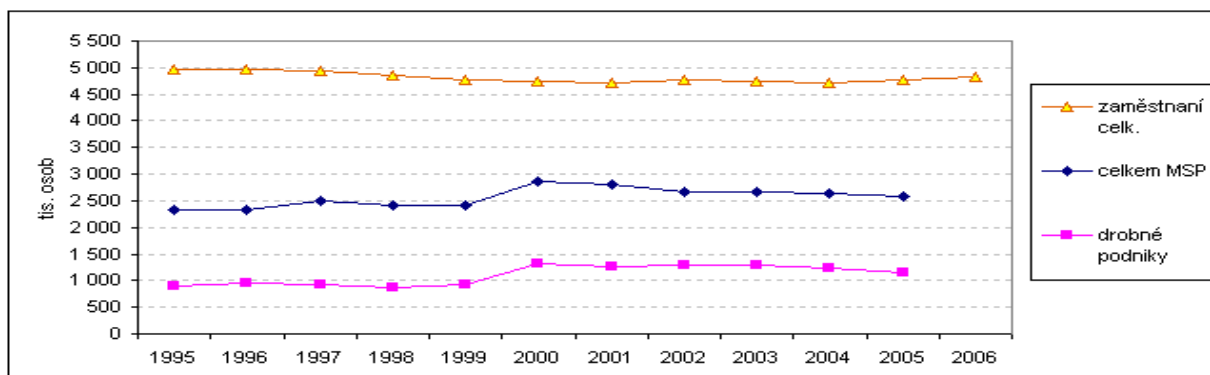

Zdroj: [27]

1.8.4 SME a počet zaměstnaných

Kapacita SME (aproximovaná počtem zaměstnaných) má dnes už významný a do velké míry stabilní podíl na výkonu české ekonomiky. Jestliže v druhé polovině devadesátých let klesala celková zaměstnanost a rychle rostla nezaměstnanost, zaměstnanost v sektoru SME se zvyšovala. Není pochyb o tom, že nebýt aktivity sektoru SME, pokles zaměstnanosti by byl ještě rychlejší. Trochu překvapuje, že přírůstky zaměstnaných osob byly generovány především ve skupině - drobných podniků.⁹

Graf 1.5: SME a počet zaměstnaných

Zdroj: [27]

⁸ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/enterprise/sme/sectoral_cs.htm

⁹ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/growthandjobs/index_en.htm

Při pohledu na státy srovnatelné s Českou republikou v Evropské unii v kontextu zaměstnanosti fyzických osob – podnikatelů má výrazný náskok Polsko před ostatními zeměmi. Je to dáno do jisté míry vysokou zaměstnaností v zemědělství v tomto případě. Zajímavé také je, že oproti ostatním zemím, kde zaměstnanost ve sledovaném časovém období (2000 – 2004) spíše klesala, v České republice a na Slovensku tomu bylo naopak. Nárůst zaměstnanosti na Slovensku je dokonce rekordní a činí 4,5 procentních bodů.

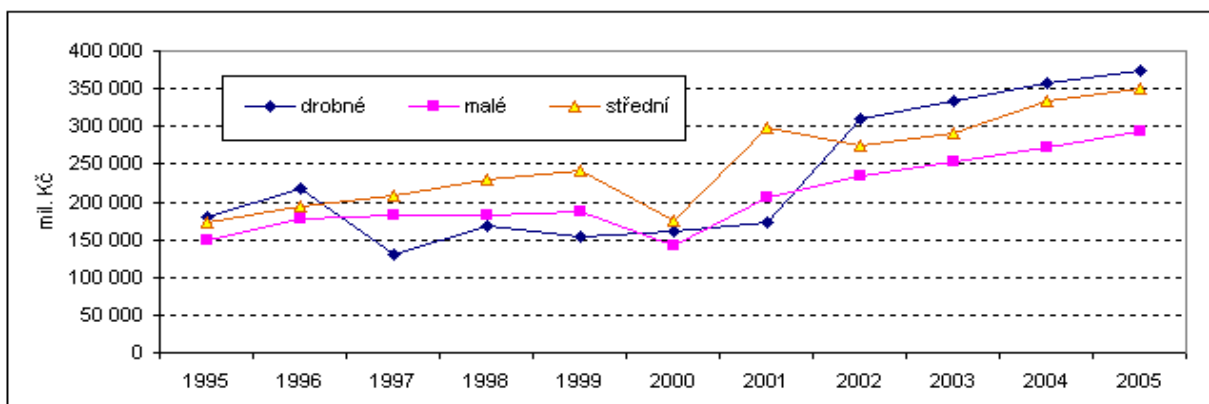
Tabulka 1.7: Podíl fyzických osob - podnikatelů na celkové zaměstnanosti (v %)

	2000	2001	2002	2003	2004	Průměr
Belgie	13,8	13,5	13,7	13,8	12,8	13,5
ČR	14,8	14,7	16,1	16,7	15,8	15,6
Estonsko	8,9	7,4	8,8	9,0	8,8	8,6
Irsko	17,3	17,0	16,9	17,0	16,6	17,0
Litva	16,0	-	15,9	17,0	13,7	15,7
Lotyšsko	11,2	-	8,2	8,6	9,9	9,5
Maďarsko	13,8	13,7	13,1	12,8	13,6	13,4
Polsko	22,4	23,5	22,5	21,8	21,0	22,2
Rakousko	10,8	10,8	10,9	10,6	11,8	11,0
Slovensko	7,9	8,2	8,9	10,1	12,4	9,5
Slovinsko	10,6	11,6	9,8	9,9	9,8	10,4

Zdroj: [24]

1.8.5 SME a přidaná hodnota

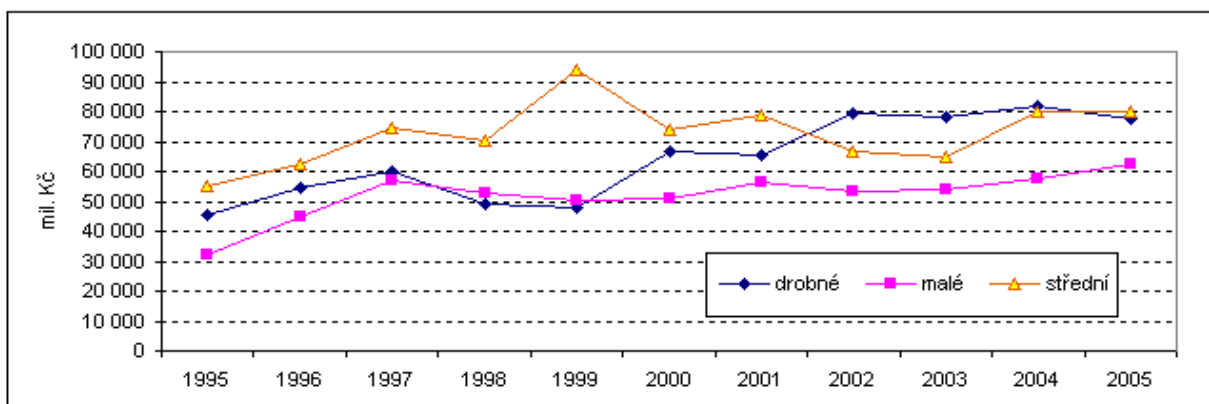
Výkon SME rostl zhruba stejným tempem jako výkon celé ekonomiky, po roce 2000 dokonce rychleji. Pokles koncem devadesátých let se však s výjimkou drobných podniků projevil se zpožděním. Z hlediska velikostní struktury je zajímavé srovnání druhé poloviny devadesátých let a počátku třetího tisíciletí.

Graf 1.6: SME a přidaná hodnota

Zdroj: [27]

1.8.6 SME a investice

SME mají celkově rychlejší dynamiku investic než vykazuje celá ekonomika. Investice všech skupin SME v devadesátých letech rostly. Ze srovnání podílu SME na investicích, na přidané hodnotě a na zaměstnanosti vyplývá závěr, že expanze je investičně méně náročná než růst celé ekonomiky, ale zároveň pracovně náročnější.

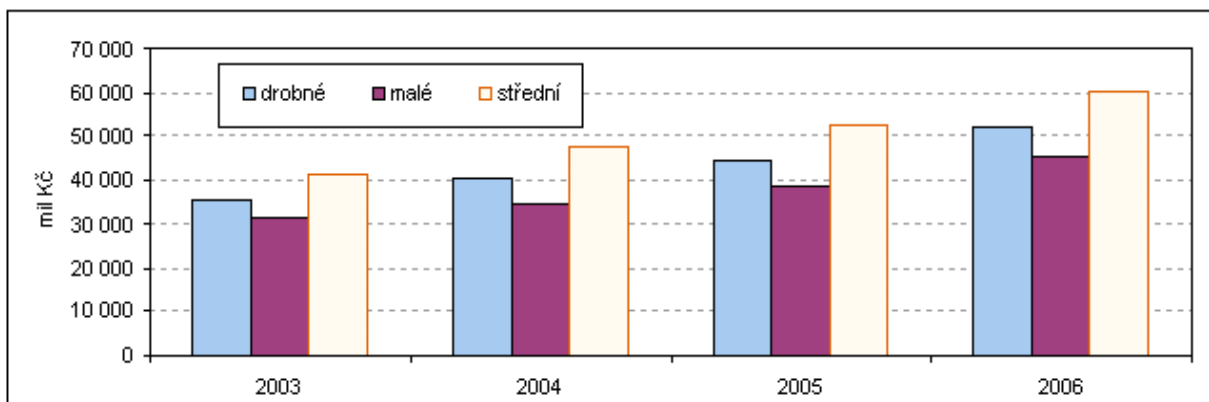
Graf 1.7: SME a investice

Zdroj: [27]

SME a bankovní investiční úvěry. Zde lze upozornit na fakt, že v posledních letech roste zájem komerčních bank o tuto, jinak rizikovou klientelu žádající většinou relativně malé úvěry. Příčin je více, banky zejména přehodnotily míru rizika v tomto rychle rostoucím

sektoru ekonomiky a chtějí participovat na trhu, který se rovněž rozšířil v souvislosti s podporou podnikání ze strukturálních fondů EU.

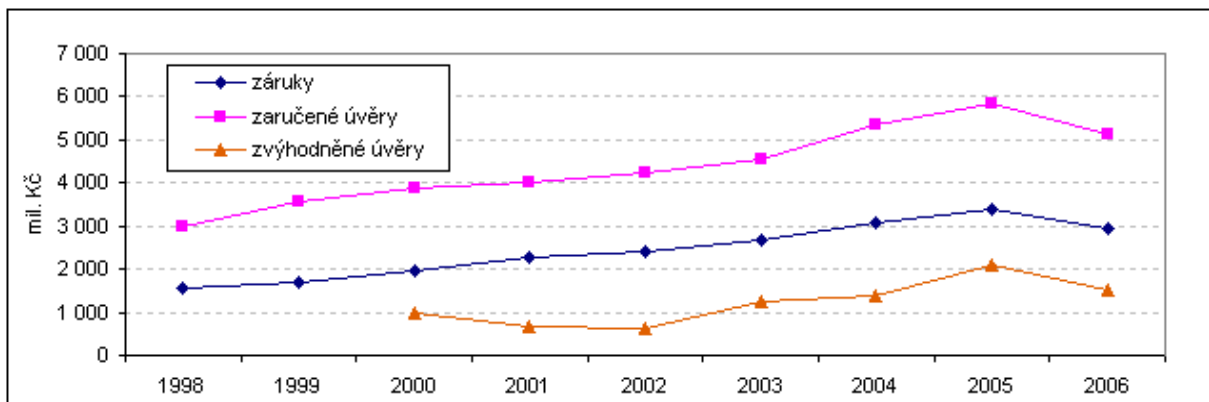
Graf 1.8: SME a bankovní investiční úvěry

Zdroj: [27]

SME a veřejná podpora. Zaručené úvěry jsou úvěry komerčních bank poskytnuté mj. na základě zvýhodněné záruky ČMZRB, zvýhodněné úvěry před rokem 2000 nebyly poskytovány. Pokles v roce 2005 odráží omezení prostředků veřejné podpory. Z hlediska odvětvového jsou záruky poskytovány zejména podnikům zpracovatelského průmyslu (60 – 70 %), odvětví služeb se však podílí 20 – 35 % (zbytek tvoří stavebnictví). U zvýhodněných úvěrů se služby podílejí cca 50 %. Lze se domnívat, že je to způsobeno tím, že sektor služeb SME obtížněji získává komerční úvěr. [27]

Graf 1.9: SME a veřejná podpora (ČMZRB)

Zdroj: [27]

1.8.7 Konkurenční výhody SME

Zde je velice dobře patrný předem uvedený fakt výhod malých a středních podniků na trhu při porovnání s větší konkurencí. U nejmenších SME (do 10 zaměstnanců) jasně vyhrává zákaznický servis jimi poskytovaný (ony osobní vztahy, zkušenosti atp.) Při pohledu na větší SME se rozdíl vytrácí a dominuje známý produkt, či služba.

Tabulka 1.8: Konkurenční výhody SME v EU (v %)

Velikost firmy (zaměstnanci)	0 – 9	10 – 49	50 – 249	Průměr
Cena	47	46	52	47
Vlastní produkt nebo služba	63	68	73	63
Zákaznický servis	75	62	61	64
Poloha – prostředí	23	23	26	23
Jiné	1	1	1	1
Nic	1	1	0	1

Zdroj: [41]

Pro bližší popis jakékoliv podpory bylo nutné uvést definici malého a středního podnikatele dle Evropské Komise a tak stanovit daná pravidla. SME, co se týče podpor v EU i v České republice mají jiné – lepší postavení, a proto je nutné používat onu definici a tak se vyčlenit od velkých podniků a získat širší možnosti podpor.

Uvedená stádia by měla pomoci se orientovat podnikatelům v rozpoznání stavu svého byznysu a pomoci předvídat budoucí rizika. Zde se ukázalo, že největším problémem jsou a budou kvalifikovaní lidé na jakýchkoliv pozicích. – Tento fakt mne přiměl k mírnému rozšíření okruhu práce, a proto se v dalším textu nezabývám striktně pouze financováním SME, ale věnuji pozornost také možnostem jak financovat, příp. získat informace o různých školeních, rekvalifikacích a získávání potřebných informací pro SME.

Statistická data ke konci kapitoly dovolují rychlé a poměrně snadné srovnání s potencionální konkurencí a tudíž i dalšími riziky v podnikání. Je zde uveden dlouholetý trend a lze tedy abstrahovat od krátkodobých sezónností v odvětví, což je jasná výhoda i přes fakt, že zmiňovaný trend končí, často již rokem 2005. Změna sběru statistických dat je zmíněna na začátku kapitoly a vysvětluje částečnou odchylku křivek. Kapitulu záměrně uzavírám srovnávacími tabulkami, abych tak více vyzdvihl klady SME v EU a tak vysvětlil onu širší poskytovaných podpor ve druhé kapitole.

2 Možnosti českých podnikatelů při získávání finančních prostředků

Evropská unie poskytuje podporu malým a středně velkým evropským podnikům (SME). Podpora je dostupná v **různých formách**, jako jsou granty, půjčky a v některých případech také záruky. Podpora je dostupná buď přímo nebo prostřednictvím programů řízených na vnitrostátní či regionální úrovni, např. prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie. SME mohou také těžit z řady nefinančních pomocných opatření ve formě programů a služeb podpory podnikání. Programy pomoci lze dělit do následujících kategorií:

2.1 Finanční nástroje

Většina finančních nástrojů je dostupná nepřímo, prostřednictvím národních finančních prostředníků. Většinu z nich spravuje Evropský investiční fond. (viz. strana 25)

2.2 Strukturální fondy

Evropské fondy regionálního rozvoje jsou pro SME významným zdrojem financování prostřednictvím různých tematických programů a iniciativ společenství, které jsou v daných regionech realizovány. Strukturální fondy jsou nejrozsáhlejšími nástroji Společenství pro financování podpory malým a středním podnikům, a to prostřednictvím různých tematických programů a iniciativ společenství prováděných na úrovni regionů. Příjemci strukturálních fondů obdrží přímý příspěvek na financování svých projektů. (viz. strana 40)

2.3 Tematické možnosti financování

Toto financování je většinou tematické s konkrétními cíli - životní prostředí, výzkum, vzdělání - je tvořen a zaváděn různými odděleními Evropské komise. SME nebo jiné organizace mohou obvykle podat žádost přímo do programů, obvykle za podmínky, že předloží udržitelné, nadnárodní projekty s přidanou hodnotou. V závislosti na programu mohou mezi žadatele patřit i průmyslová seskupení, podnikatelské asociace, poskytovatelé podnikatelské podpory nebo poradci. Obecným pravidlem je spolufinancování: podpora Evropské unie obvykle sestává z dotací, které pokrývají pouze část těchto nákladů na projekt. (viz. strana 44)

2.4. Podpora mezinárodního působení SME

Sestává obecně z pomoci středně velkým organizacím nebo veřejným orgánům v oblasti internacionalizace, a to za účelem pomoci SME s přístupem na trhy ležící mimo EU. (viz. strana 56)

2.5 Alternativní financování

Kapitola zaměřená na financování pomocí leasingu, faktorování, mezaninového financování, soukromého vlastního kapitálu a rizikových investic. (viz. strana 59)

2.6. Evropská informační střediska

Informace o evropských informačních střediscích, která nabízejí podporu podnikání v členských zemích. (viz. strana 60)

2.1 Finanční nástroje

Většina finančních nástrojů Evropské unie určených pro malé a střední podniky je poskytována nepřímo přes národní finanční zprostředkovatele. Cílem je zvýšit kapacitu poskytovaného kapitálu pro malé a střední podniky a napomáhat rozvoji financování sektoru SME. Finanční nástroje si kladou za cíl uspokojit finanční potřeby malých a středních podniků, což by jinak finanční trh nedokázal. Tyto finanční nástroje jsou řízeny Evropským investičním fondem.

2.1.1 Evropský investiční fond (EIF)

Evropský investiční fond je speciální finanční instituce EU, která hraje důležitou úlohu ve výzkumu, inovacích a v rozvoji malého a středního podnikání. Aktivita EIF jsou založené na dvou typech instrumentů. Oba jsou doplňkové ke globálním půjčkám poskytovaných Evropskou investiční bankou (EIB):

1) Instrumenty rizikového kapitálu

Jejich podstatou je investování kapitálu do fondů rizikového kapitálu (venture capital funds) a podnikatelských inkubátorů (business incubators), které podporují malé a střední podniky, zejména nově vytvořené a technologicky orientované.

Kapitál pro instrumenty rizikového kapitálu je tvořen dvěma hlavními zdroji financování:

- vlastní kapitál skupiny **Evropské investiční banky** (EIB a EIF),
- kapitál poskytnutý **Evropskou komisí**.

Kapitál poskytnutý **Evropskou komisí** je umístěn prostřednictvím dvou programů:

a) Program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení (ETF Start-up Facility)

Podporuje zakládání a financování malých a středních podniků v jejich počáteční fázi investováním do specializovaných fondů rizikového kapitálu:

- fondy rizikového kapitálu financující využití výsledků výzkumu a vývoje (např. fondy napojené na výzkumná centra a vědecké instituty),
- fondy zaměřené na určité oblasti technologie,
- menší a nově založené fondy,
- podnikatelské inkubátory,
- regionálně činné fondy.

Cílem programu je podporovat akciové investice do malých a středních podniků, které mají vyšší rizikový profil, než obvykle fond počátečního kapitálu akceptuje. EIF může investovat kapitál do výše maximálně 25 % celkového kmenového kapitálu příslušného rizikového fondu, anebo 50 % ve výjimečných případech jako jsou nové fondy, u kterých je pravděpodobné, že budou hrát obzvlášť silnou katalytickou roli ve výši trhů s rizikovým kapitálem pro specifickou technologii či ve specifické oblasti. Investice zároveň nesmí překročit 10 milionů €, kromě výjimečných případů, kdy je maximální hranice stanovena na 15 milionů €.

b) Počáteční kapitál řízený EIF (seed capital action)

Tento program doplňuje výše zmíněný program počátečního kapitálu evropských technologických zařízení. Podporuje počáteční fondy rizikového kapitálu a podnikatelské líhně (inkubátory), ve kterých se EIF podílí od počátečních let buď vlastními zdroji, či na základě mandátu. Programu se tedy mohou zúčastnit pouze inkubátory nebo fondy, do kterých již EIF dříve investoval.

Podpora v rámci tohoto schématu se zaměřuje na dlouhodobé zaměstnávání investičních manažerů ke zvýšení kapacity kvalifikovaného personálu fondů rizikového kapitálu a podnikatelských inkubátorů. EIF se spolupodílí na úhradě mzdových nákladů na management těchto fondů či inkubátorů. Maximální grant pro jednoho příjemce nesmí přesáhnout 300 tisíc € pro 3 lidi, anebo 5 % investovaného počátečního kapitálu. Zároveň příjemce (fond či inkubátor) nesmí z grantu hradit více než 50 % nákladů na zaměstnance.

2) Garanční instrumenty

Garanční instrumenty Evropského investičního fondu spočívají v poskytování záruk finančním institucím (bankám, leasingovým společnostem), které poskytují úvěry malým a středním podnikům. Výhodou pro finanční instituce, které úvěry SME poskytují, je nejvyšší možný rating EIF (AAA / Aaa). Tyto aktivity mají za cíl doplňovat tzv. globální půjčky poskytované EIB finančním zprostředkovatelům na podporu financování podnikání různých SME.

Garance portfolia bankovních úvěrů ve prospěch malého a středního podnikání jsou jedním z hlavních oblastí činnosti EIF. Soustřeďuje se na zlepšení úvěrových aktivit i zajištění a podpůrné ručení, přičemž se EIF opírá o síť jednoho sta navzájem propojených institucí.

Garance EIF jsou poskytovány ve formě:

➤ vlastní garanční instrumenty EIF:

- a) Credit Insurance – záruka za poskytnuté úvěry,
- b) Credit Enhancement – záruka při sekuritizaci aktiv,
- c) Structured Transactions – speciální investiční operace.

Většinou jde o sofistikované produkty, které jsou šité na míru jednotlivým klientům. Klient, za jehož úvěr je přebírán závazek, musí být nezávislý malý a střední podnik, založený v EU, s maximálním počtem 500 zaměstnanců a s čistým hmotným investičním majetkem nepřesahujícím částku 75 milionů €.

➤ **programy Evropské komise:**

a) Záruční prostředky malých a středních podniků

Je součástí víceletého programu na podporu malých a středních podniků. Cílem je zvýšení dostupnosti úvěrů pro malé a nově vzniklé podniky prostřednictvím sdílení rizika s jinými garančními schématy a zvýšením kapacity záručního systému v daném členském státu. Poskytují se 4 typy záruk:

1. **Záruky za úvěr** (loan guarantees) - dílčí garance (přímé i nepřímé) úvěrů poskytnutých podnikům s růstovým potenciálem a s maximálně 100 zaměstnanci.
2. **Záruky za mikroúvěry** (microcredit guarantess) - garance úvěrů poskytnutým velmi malým podnikům s maximálně 10 zaměstnanci za účelem povzbuzení finančních institucí k většímu zangažování v této oblasti, s poskytováním většího počtu menších úvěrů jsou totiž spojeny vyšší administrativní náklady.
3. **Garance kapitálu** (equity guarantess) - podporuje dlouhodobý kapitál a kvazikapitál investovaný do růstových malých a středních podniků s méně než 250 zaměstnanci, jedná se o garance na financování podílu v SME.
4. **Garance půjček do informačních technologií** (ICT Loan Guarantee) - garance půjček pro financování pořízení informačních technologií, softwaru, poskytování školení s cílem podpory Internetu a e-commerce. Priorita je kladena na malé podniky s maximálně 50 zaměstnanci.

b) Schéma růstu a životního prostředí

Garanční schéma, které umožňuje snadnější přístup malých a středních podniků (do 100 zaměstnanců) k výhodným úvěrům na financování investic přátelských k životnímu prostředí. Spočívá v poskytování záruk za úvěry finančních institucí malým a středním podnikům na ekologické projekty. Garance je finančním institucím poskytnuta zdarma (náklady hrazeny z programu Evropské komise), proto jsou schopny SME nabídnout lepší finanční podmínky.¹⁰

¹⁰ Další podrobnosti:
<http://www.eif.org/>

2.1.2 Evropská investiční banka (EIB)

EIB je finanční instituce Evropské unie a jejím cílem je přispívat k evropské integraci, vyváženému vývoji a ekonomické a sociální soudržnosti členských států. EIB přímo financuje velké projekty nad 25 milionů € v oblasti dopravy, ekologie, telekomunikační či energetické infrastruktury – tzv. **přímé úvěry** (direct loans). Malé a střední podniky mohou z úvěrové aktivity EIB benefitovat nepřímo, prostřednictvím tzv. **globálních úvěrů** (global loans).

a) Globální úvěry

EIB poskytuje globální úvěry pro malé a střední podniky prostřednictvím finančních zprostředkovatelů (banky či leasingové společnosti) v členských zemích a přispívá tak ke zvýšení objemu úvěrů určených sektoru SME nebo k redukci úrokové míry. Globální úvěry mohou využít i municipality. Jako SME se bere podnik s maximálním počtem 500 zaměstnanců a s čistým investičním majetkem nepřesahujícím 75 milionů €. Prostřednictvím globálních úvěrů mohou být financovány investiční projekty do maximálně 25 milionů €. Z globálního úvěru může být financováno maximálně 50 % investičních nákladů (tedy max. 12,5 milionů €). Splatnost úvěrů se pohybuje mezi 5 a 12 lety, maximálně může dosáhnout 15 let. Globální úvěry mají pro financování malých a středních podniků velký význam. V období 1999 až 2003 poskytla EIB zprostředkovatelským institucím globální úvěry v částce 57,7 miliardy €, což představovalo zhruba třetinu všech úvěrů Evropské investiční banky.

b) Iniciativa Inovace 2010

Iniciativa založená EIB má za cíl povzbuzovat investice na podporu informační společnosti, výzkumu a vývoje, inovací a konkurenceschopnosti a lidského kapitálu.

Celkově iniciativa zajišťuje:

- 1) **kapitálovou účast EIF a garance** určené ke stimulování vzniku a rozvoje malých podniků poskytováním kapitálu formou společného podnikání nebo usnadnění přístupu k bankovnímu kapitálu,
- 2) **střednědobé a dlouhodobé finanční zdroje EIB**, často formou půjček s rozdělením rizik nebo strukturovaných půjček.

Projekt Inovace 2010 je založen na integrovaném přístupu, který se zaměřuje na vazby mezi vytvářením znalostí a trhem. Pokrývá všechny fáze procesu od výchovy po výzkum a vývoj, převádění inovací do investic, s cílem zvyšování produktivity a posilování konkurenceschopnosti evropské ekonomiky.

Program se orientuje do tří prioritních oblastí:

- a) **výchova a vzdělávání** včetně celoživotního vzdělávání v sektoru průmyslu a služeb, integrace výzkumu do programů terciálního vzdělávání, digitální gramotnost a elektronické vzdělávání (eEurope), rozvoj a rozšiřování znalostí prostřednictvím nových médií,
- b) **investice do výzkumu a vývoje (R&D)** a následných oblastí, zejména do produktů a procesů soukromého sektoru. Tato složka se týká zejména celoevropských projektů R&D a financování veřejných nebo mezinárodních výzkumných pracovišť, podpory iniciativ R&D v soukromém sektoru (zejména malé a střední podnikání), „sdružování R&D“ a kombinované aplikace výzkumu pro potřeby průmyslu nebo služeb, podpora „inkubátorových“ struktur uspokojujících potřeby nově vytvořených společností, společné financování výzkumných programů podporovaných 7. rámcovým programem EU,
- c) **vytváření a šíření informací a komunikačních technologií (ICT)**, např. hardwaru, zdrojů a aplikací podporovaných ICT. V tomto rámci bude kladen důraz na zavádění pevných a mobilních širokopásmových sítí a přístupových technologií (např. AsDSL, DSL, UMTS), jakož i R&D, digitální terestriální televize (DTTV), investice do online služeb (komerční, zdravotnické a správní služby poskytované elektronicky), rozvoj systémů inteligentního řízení dopravy (např. Galileo) a uplatňování evropských norem pro dopravu (ERTMS, ETCS, LCTC, GSM-Rail) nebo havarijní sítě (TETRA), obecněji pak podpora projektů v rámci programů „eEurope“ a „eEurope+“.

S přihlédnutím k objemu obchodu, který již je realizován, a k potřebám vyjádřeným ekonomy, je reálné předpokládat, že se tento roční průměr udrží v průběhu celého desetiletí. Podpora

realizovaná skupinou EIB v rámci Iniciativy Inovace 2010 tak do konce roku 2010 dosáhne objemu výrazně překračujícího 50 mld. €. ¹¹

2.1.3 Evropská banka pro obnovu a rozvoj (EBRD)

Cílem EBRD, založené v roce 1991, je používání nástrojů investování k podpoře budování tržních ekonomik ve 27 zemích od střední Evropy až po střední Asii. Poskytuje finanční prostředky zprostředkujícím institucím (bankám), a zprostředkovaně tak sektoru průmyslu a podnikání. Usnadňování přístupu k financování malých a středních podniků je rozhodující část úsilí EBRD na zesílení rozvoje privátního sektoru a stimulace konkurence i v podnikatelském prostředí. Banka používá široké spektrum nástrojů - od podpory bank orientované na malé a střední podniky prostřednictvím navýšení jejich akciového kapitálu, přes investice do venture kapitálových fondů zaměřených na sektor SME, až po programy zaměřené na poskytování miniúvěrů.

Nejvýznamnější úlohu ale hraje poskytování úvěrů prostřednictvím komerčních bank v jednotlivých státech. Právě prostřednictvím místních bank EBRD poskytuje úvěry na ty projekty, které jsou příliš malé na přímé financování ze strany EBRD. Tím zároveň napomáhá k rozvoji bankovního sektoru v dané zemi, neboť pomáhá zlepšit procedury kreditního posuzování nových projektů. ¹²

1) EU-EBRD SME financing facility

Toto schéma je vytvořeno ve spolupráci EBRD a EU k povzbuzování růstu a rozvoje malých a středních podniků prostřednictvím usnadňování přístupu k úvěrům a akciovému kapitálu poskytovaných místními bankami. Schéma bylo spuštěno v dubnu 1999 a je určeno pro mikro, malé a střední podniky fungující v přistupujících a nových členských státech EU střední a východní Evropy: Bulharsko, ČR, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

¹¹ Další podrobnosti:
<http://www.eib.org/>

¹² Další podrobnosti:
<http://www.ebrd.com>

➤ **Úvěry a leasing**

Zprostředkující banky a leasingové společnosti jsou vybírány na základě finanční síly, sítě poboček, znalosti svých klientů a zejména závazku angažovat se v půjčování SME. Průměrná půjčka zprostředkující finanční instituci se pohybuje mezi 5 a 15 miliony €. Financování je obecně určeno pro malé podniky s maximálně 100 zaměstnanci (úvěry v rozsahu 30 - 100 tisíc €) a mikropodniky s maximálně 10 zaměstnanci (úvěry do 30 tisíc €). EU se na tomto schématu podílí úhradou poplatků, které kompenzují bankám a finančním společnostem náklady spojené s úvěrováním SME.

Grant EU financuje také technickou pomoc na:

- **zaměstnání a vyškolení bankovních pracovníků** na ohodnocování malých úvěrů, dohled a administrativu,
- **zlepšení informačních systémů**,
- **zlepšení manažerských kapacit**, zejména v oblasti marketingu a řízení klientských vztahů se sektorem SME.

2) **Akciový kapitál**

EBRD většinou do fondů privátního kapitálu vkládá 12 až 20 milionů €, maximální investice fondu do minoritního podílu v SME je pak omezena na 1 milion €. Fondy většinou drží minoritní podíly v rozsahu od 10 % do 49 % a jsou řízeny nezávislými fond manažery, kteří jsou zainteresováni na maximální výkonnosti portfolia. Příspěvek EU ve schématu (programu) je zaměřen na poskytování pobídek k investování do sektoru SME a umožňuje i vyčlenit prostředky na najmutí profesionálních fond manažerů.¹³ [22]

2.1.4 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

V rámci Rámcového programu zaměřeného na konkurenceschopnost a inovace (CIP) bylo pro období 2007 - 2013 přiděleno 1 130 milionů € na **finanční nástroje**. Ty jsou organizovány ve

¹³ Další podrobnosti:
<http://www.ebrd.com>

třech programech, které jsou spravovány za Evropskou komisi Evropským investičním fondem (EIF):

- **Služba pro rychle rostoucí a inovující SME** (High Growth and Innovative SME Facility (GIF)) má za cíl zvýšit přísun kapitálu pro inovující SME v jejich raných fázích (GIF1) a ve fázi růstu (GIF2). GIF se podílí na riziku a odměnách se soukromými kapitálovými investory, přičemž významně ovlivňuje získání kapitálu pro inovující společnosti.
- **Poskytnutí záruky SME** (SME Guarantee Facility) představuje dodatečné zabezpečení k zajišťovacím zárukám, aby zvýšila přísun dluhového financování do SME. Soustřeďuje se na řešení selhání trhu ve čtyřech oblastech:
 - a) poskytování mikroúvěrů,
 - b) přístup k půjčkám (nebo náhradám za půjčky, jako např. leasing) ze strany SME s růstovým potenciálem,
 - c) přístup ke kapitálu nebo kvazi-kapitálu,
 - d) sekuritizace.
- **Plán budování zdrojů** podporuje kapacitu finančních zprostředkovatelů v některých členských státech.¹⁴ [10]

2.1.5 Iniciativa Gate2Growth - „Přístup k financím“

Iniciativa Gate2Growth byla podpořena Evropskou komisí s cílem zlepšit finanční prostředí pro technologicky orientované MSP, podpořit inovativní podnikatele v Evropě a podpořit vytváření sítí a výměnu zkušeností a dobrých postupů na evropské úrovni. I když vlastní projekt již skončil, síť je stále aktivní a webová stránka obsahuje užitečné stránky novinek a událostí a také informace o otázkách IPR a hodnotící nástroj vytváření obchodních plánů.¹⁵

¹⁴ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm
<http://www.eif.org/>

¹⁵ Další podrobnosti:
<http://www.gate2growth.com>

Služba je řízena týmem investičních analytiků se zkušenostmi z podnikatelského prostředí a prostředí fondů rizikového kapitálu a nabízí pomoc při financování a metody vytváření podnikatelských plánů.

Iniciativa Gate2Growth je pan-evropská podnikatelská platforma určená pro:

- akademickou sféru pro oblast podnikání, inovací a financí (Academic Network),
- inovativní společnosti shánějící poskytovatele expertních služeb (Service Center),
- investory (InvestorNet),
- kanceláře zabývající se přenosem znalostí (Proton Europe),
- manažery technologických inkubátorů (Incubator Forum),
- podnikatele (business matching). [22]

2.1.6 SME a veřejná podpora

Kromě cizích zdrojů poskytovaných na komerčním principu hraje významnou roli veřejná podpora (EU, vláda, kraje). Ta sleduje řadu cílů, od zlepšení informovanosti, přes zvýšení kvalifikace podnikatelů a poradenství, až po zvýhodněný přístup ke kapitálu. I ten má několik podob, od dotací, tudíž nenávratné podpory, přes cenově zvýhodněné záruky bankovních úvěrů, až po zvýhodněné úvěry. Pozornost je soustředěna na nejzranitelnější segment SME – začínající a drobné podnikatele, v poslední době zároveň na klientelu nejperspektivnější, tzv. inovativní firmy resp. projekty a v neposlední řadě na podnikatele ve specifických podmínkách.

Veřejnou podporu na centrální úrovni organizuje Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím CzechInvestu (dotace). Prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky (banky s většinovou účastí státu) poskytuje zvýhodněné záruky a úvěry. Přínos těchto návratných forem podpory není jenom v dalším přímém rozšíření kapitálových zdrojů, ale i - a možná především - v nepřímém vlivu, usnadňují přístup ke komerčnímu bankovnímu úvěru, a to nejenom díky zvýhodněným zárukám ale v poslední době i pomocí speciálních – tzv. podřízených – úvěrů. Přitom vynaložené veřejné prostředky se – na rozdíl od dotací - vracejí do rozpočtu (po odečtení cca 10 % na plnění závazků banky ze záruk) k opakovanému využití. [27]

2.1.7 Využití nových finančních nástrojů

- 2.1.7.1 Finanční fóra pro malé a střední podniky
- 2.1.7.2 Investiční fóra pro malé a střední podniky
- 2.1.7.3 Podpora venture kapitálu a business angels investic
- 2.1.7.4 Bankovní kulaté stoly
- 2.1.7.5 Business angels
- 2.1.7.6 Venture kapitál
- 2.1.7.7 Inkubátory

V rámci Operačního programu Podnikání a inovace se v současné době připravuje nová aktivita zaměřená na využití nových nedotačních finančních nástrojů pro podporu inovativních projektů firem v počáteční a růstové fázi podnikání spojených s vyšším rizikem realizace. Tyto nástroje nebudou mít formu úvěru nebo dotace, ale bude se jednat o vstup kapitálu investorů do podniku s cílem jeho dalšího rozvoje.

2.1.7.1 Finanční fóra pro SME

Mezi českými podnikateli je vážný nedostatek informací o různých možnostech financování. Čeští podnikatelé k rozvoji své firmy využívají především zavedené bankovní produkty. Existují i další zdroje financování, které jsou v západní Evropě či USA standardní alternativou, v českém prostředí však dosud zůstaly téměř neobjevené. Na rozvoji podniku lze spolupracovat s venture kapitálovým fondem nebo s business andělem.

Finanční fórum pro malé a střední podniky je dvoudenním programem pro vlastníky a manažery malých a středních firem. Smysl Finančních fór je ukázat účastníkům různé alternativní cesty k financování. Od osobností z businessu se lze dozvědět, jak funguje venture kapitálová investice či financování prostřednictvím business angels, a co je třeba udělat, aby podnik získal investora tohoto typu. Od zástupců bank lze získat srovnání s bankovním financováním, včetně možnosti kombinovat dotace s bankovním úvěrem. Podstatná část

programu je přitom věnována příkladům z praxe. Představitelé CzechInvestu doplní program základním přehledem o příležitostech čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU.¹⁶

2.1.7.2 Investiční fóra pro SME

Začínající firmy ve fázi koncepce a existence životního cyklu mají často problém sehnat cizí zdroje financování na svůj rozjezd. Na začátku mohou pomoci přátelé nebo vlastní finance. Pro uvedení produktu na trh však firma potřebuje vynaložit značnou část nákladů na pořízení vhodného zázemí, potřebných vstupů a marketingovou podporu.

Pokud se firma nachází v jedné z výše popsaných fází a rozhlíží se po financích potřebných na úspěšnou realizaci svého podnikatelského záměru, může využít možnosti prezentovat svůj projekt přímo před zástupci venture kapitálových investorů a business angels. Byl připraven nový projekt Investiční fórum pro malé a střední podniky, v rámci kterého firmy mohou prezentovat svůj inovativní projekt a budoucí plány dalšího rozvoje s cílem zaujmout přítomné hodnotitele z řad venture kapitálových fondů, zástupců business angels sítí a jednotlivých investorů.

Během roku 2007 byla připravena celkem dvě fóra, která se rozběhla v Praze a Brně v druhé polovině roku. Registrace do nového projektu Investiční fórum pro malé a střední podniky, spolu se zasláním podkladů k připravovaným projektům lze provést na e-mailové adrese: financovani_firem@czechinvest.org. Dotazy lze také směřovat na e-mailovou adresu: iva.jeglova@czechinvest.org.

2.1.7.3 Podpora venture kapitálu a business angels investic

Podpora zahrnuje přehled informací o daných formách financování v rámci Finančních fór pro malé a střední podniky, možnost ucházet se o finanční prostředky investorů na Investičních

¹⁶ Další podrobnosti:
financovani_firem@czechinvest.org

fórech pro malé a střední podniky, ale také možnost vzdělávání. V této souvislosti agentura CzechInvest připravuje workshopy navazující na druhou část Finančních fór zaměřené na:

- přípravu podnikatelského plánu firmy a jeho prezentaci,
- správu a řízení firmy.

Odborné publikace

Odborné vzdělávání je doplněno nabídkou publikací, které malé a střední firmě pomohou orientovat se v nabídce finančních produktů určených na financování jejího provozu i investic. Publikace lze stáhnout v připojených souborech: Příloha 2.1: Odborné publikace CzechInvestu.

2.1.7.4 Bankovní kulaté stoly

Bankovní kulaté stoly představují aktivní diskusi na předem zvolené téma s cílem vyhodnotit další postup k rozvoji dané oblasti.

Diskutovaná témata realizovaných kulatých stolů:

- a) bankovní nástroje využívané pro financování malých a středních podniků,
- b) kombinované financování prostřednictvím dotace ze strukturálních fondů a bankovního úvěru,
- c) podpora podnikání v novém programovacím období,
- d) poradenství pro malé a střední podniky.

Shrnutí jednotlivých témat lze nalézt v připojených souborech: Příloha 2.2: Bankovní kulaté stoly.

2.1.7.5 Business angels

Business angels jsou investoři (jednotlivci), kteří jsou dostatečně movití, aby mohli svůj vlastní majetek investovat do podniků či projektů, které jsou pro ně zajímavé. Nehledají pouze

nejvyšší výnos a minimum rizika, hledají především oblast, ve které se mohou aktivně angažovat a využívat své zkušenosti a kontakty pro podporu růstu firmy, do níž investují.¹⁷

Jelikož se v případě business angels jedná o individuální investory, sdružují se často do tzv. business angels sítí s cílem efektivnějšího přístupu k informacím a racionálnějšího investování kapitálu. V České republice tuto činnost vykonávají zatím 4 sítě, které firmám se zájmem využít finančních prostředků business angels investorů nabízí zprostředkování kontaktu na své členy a také služby spojené s přípravou projektu pro vstup dané investice:

Tabulka 2.1: Business Angels v ČR

Angel Investor Association	www.aia.cz
Business Angels Czech	www.bacz.cz
Business Angels Network	www.bids.cz
Central Europe Angel Club	www.ceag.cz

Zdroj: [8]

2.1.7.6 Venture kapitálové fondy

Princip fondu je založen na vstupu investora (fondu) do vybraného podniku navýšením jeho základního kapitálu. Tím podnik získá potřebné zdroje. Po předem stanoveném období je kapitálový podíl fondu odprodán a investice se vrací zpět do fondu. Hlavním cílem těchto fondů je tedy investici zhodnotit, prodat a investovat do jiných příležitostí.¹⁸

Jednou z možností realizace této oblasti je využití finančních nástrojů v rámci společné iniciativy Jeremie. Jde o nástroj Evropské komise a Evropského investičního fondu na podporu rizikového kapitálu, mikropůjček a záruk pro malé a střední podniky. V současné

¹⁷ Další podrobnosti:
<http://www.czechinvest.org/business-angels>

¹⁸ Další podrobnosti:
<http://www.czechinvest.org/venture-kapital>

době je ve fázi přípravy zahrnující mapování situace v České republice s cílem zjištění potřeb malých a středních podniků v této oblasti. [8]

2.1.7.7 Inkubátory

Inkubace firem je další možností podpory vzniku a rozvoje inovačního podnikání především malých a středních podniků a je důležitým faktorem pro vznik podnikatelsko - inovační sítě mezi vysokými školami, výzkumnými institucemi a samotnými podniky.

Aby nová firma mohla vstoupit a především se udržet na trhu, nepotřebuje jen dobrý nápad s tržním potenciálem. Potřebuje také získat kvalitní prostory a zázemí pro své podnikání, dále podporu v oblasti poradenství, marketingu, účetnictví, daní, či finanční prostředky podporující dobrý nápad. To vše dané firmě může poskytnout podnikatelský inkubátor, který se zaměřuje na podporu začínajících inovačních firem, jejichž hlavním cílem podnikání je vývoj nových výrobků, technologií a služeb a poté jejich uvedení na trh.

Podpora je novým firmám poskytována většinou ve formě zvýhodněného nájmu kancelářských, laboratorních, výrobních či jiných prostor a cenově zvýhodněných konzultantských služeb, školení, rekvalifikací a dalších služeb. Další výhodou inkubátoru je možnost společně sdílet prostory, laboratoře a celkové zázemí, což zefektivňuje vzájemnou spolupráci a komunikaci s ostatními firmami uvnitř inkubátoru. Nájemní smlouva se uzavírá obvykle na dobu tří let, které jsou pro nově vznikající firmu nejkritičtější. Potom firma odchází do vlastních prostor nebo do vědeckotechnického parku.

Existující inkubátory na území České republiky

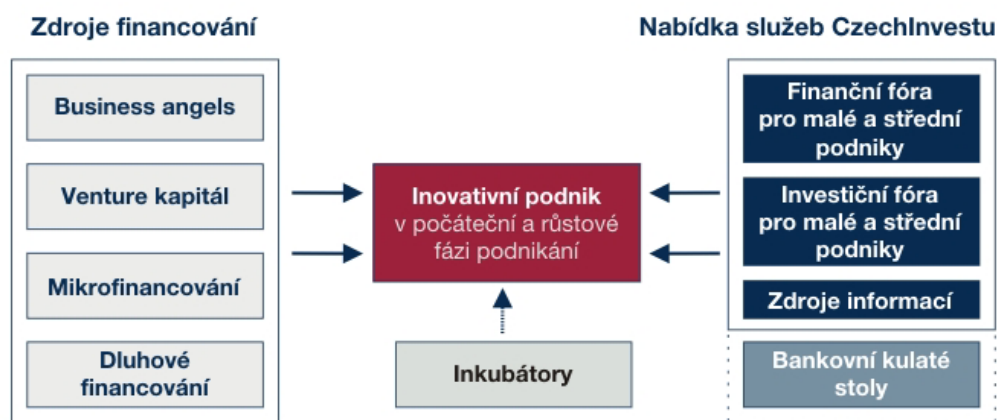
Inkubátor může být samostatný subjekt, nebo může být také součástí vědeckotechnického parku.

Tabulka 2.2: Inkubátory v ČR

Akademické a univerzitní centrum Nové Hradky	www.greentech.cz
BIC Ostrava	www.bicova.cz
BIC Plzeň	www.bic.cz
Podnikatelské a inovační centrum Severní Čechy	www.vuhu.cz
Podnikatelský inkubátor Vědeckotechnického parku Un. Palackého v Olomouci	www.vtpup.cz
Technologické a inovační centrum ČVUT	www.tic.cvut.cz
Technologické a inovační centrum Zlín	www.ticzlin.cz
Technologický inkubátor VUT	www.jic.cz
Třeboňské inovační centrum	www.tic.trebon.cz
Vědeckotechnologický park Ostrava	www.vtpo.cz

Zdroj: [5]

Obrázek 2.1: Možné podpory SME v ČR

Zdroj: [3]

2.2 Strukturální fondy

Strukturální fondy slouží k eliminování rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů, a k podpoře hospodářské a sociální soudržnosti v rámci Evropské unie. Evropská komise proto

spolufinancuje regionální projekty ve členských zemích. Je ovšem důležité zdůraznit skutečnost, že přímá pomoc malým a středním podnikům se spolufinancováním jejich investic je možná pouze v méně rozvinutých regionech (takzvané „konvergenční“ regiony). V ostatních regionech byla dána přednost akcím s vysokým pákovým účinkem (např. příprava k podnikání, podpůrné služby, podnikatelské inkubátory, mechanismy přenosu technologií, tvorba partnerství, atd.), na rozdíl od přímé pomoci jednotlivým SME.

2.2.1 Evropský fond regionálního rozvoje

Na období 2007 - 2013 jsou strategie a zdroje politiky soudržnosti (Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF) a Evropský fond soudržnosti) rozděleny do tří prioritních cílů s celkovou částkou příspěvků ve výši 308 miliard €.

- **Konvergence** - urychlit hospodářskou konvergenci méně rozvinutých regionů (81,54 % rozpočtu),
- **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** - posílit atraktivitu a konkurenceschopnost regionů a pomoci pracovníkům a společnostem přizpůsobit se hospodářským změnám (15,94 % rozpočtu),
- **Evropská územní spolupráce** - posílit přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci (2,52 % rozpočtu).

EFRR je nejrozsáhlejším finančním nástrojem Společenství, který podporuje malé a střední podniky. Jeho cílem je snížit nerovnosti rozvoje regionů a podpořit sociální a hospodářskou soudržnost celé Evropské unie. Za účelem zakládání malých a středních podniků a posílení jejich konkurenceschopnosti EFRR spolufinancuje činnosti v celé řadě oblastí:

- a) **investice do lidských zdrojů** (společně s financováním z Evropského sociálního fondu),
- b) **meziregionální a přeshraniční spolupráce malých a středních podniků,**
- c) **podnikání, inovace a konkurenceschopnost malých a středních podniků** (instruktáž při podnikání, inovativní technologie a systémy řízení v malých a středních podnicích, inovace v oblasti ekologie, lepší využívání informačních a komunikačních technologií),

- d) zlepšení regionálního a místního prostředí pro malé a střední podniky** (přístup malých a středních podniků ke kapitálu při zahájení podnikání a ve fázi růstu, podnikatelská infrastruktura a podpůrné služby pro malé a střední podniky, regionální a místní výzkum a technologický rozvoj).

Na rozdíl od mnoha dalších zdrojů financování EU programy EFRR neřídí přímo Komise, ale vnitrostátní a regionální orgány. Tyto orgány jsou také kontaktními místy pro podávání žádostí o financování a výběr projektu.¹⁹

2.2.2 Evropský sociální fond

Pro období 2007 - 2013 poskytuje Evropský sociální fond podporu pro předvídání a zvládání hospodářských a sociálních změn spolu s mnoha příležitostmi k podpoře SME. Čtyři klíčové oblasti pro aktivitu v rámci cíle „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ jsou:

- a) podpora partnerství pro reformu v oblastech zaměstnanosti a začlenění,
- b) posílení sociálního začlenění prostřednictvím boje s diskriminací, a usnadnění přístupu k trhu práce pro lidi s postižením,
- c) zlepšení přístupu k zaměstnání a zapojení do trhu práce,
- d) zvýšení adaptability pracovníků a podniků.

V nejhůře prosperujících regionech se Fond soustřeďuje na podporu strukturálních úprav, růstu a tvorbu pracovních míst. Za tímto účelem ESF podporuje v rámci cíle „Konvergence“ také:

- akce zaměřené na rozvoj institucionálních kapacit a efektivitu veřejné správy na národní, regionální a místní úrovni,
- snahy o navýšení a zkvalitnění investic do lidského kapitálu, a to zejména zlepšením vzdělávacích a přípravných systémů.²⁰

¹⁹ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/fiche_index_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

²⁰ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html

2.2.3 Zemědělský rozvojový fond

Zemědělský rozvojový fond se pro období 2007 - 2013 zaměřuje na tři tématické osy:

- zlepšení konkurenceschopnosti v oblasti farmářství a lesního hospodářství,
- zlepšení kvality života a diverzifikaci zemědělského hospodaření,
- životní prostředí a venkov.

Čtvrtá osa také představuje možnosti pro místní zaměřené agregátní přístupy k rozvoji venkova. Pro každou množinu priorit připraví členské země národní strategie rozvoje venkova na základě následujících šesti strategických obecných zásad Společenství:

1. komplementarita mezi nástroji Společenství,
2. převedení priorit do programů,
3. vytvoření Místní kapacity pro zaměstnanost a diverzifikaci,
4. zlepšení konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických sektorů,
5. zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a podpora diverzifikace,
6. zlepšení životního prostředí a venkova.²¹

2.2.4 Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky (JEREMIE)

JEREMIE je společná iniciativa Evropské komise a Evropského investičního fondu s Evropskou investiční bankou. Jejím cílem je zlepšit přístup nejmenších až středních podniků k financování a konkrétně poskytovat mikroúvěry, investiční a rizikový kapitál nebo záruky a další formy netradičního financování. Zvláštní důraz bude kladen na podporu zakládání těchto podniků, na přenos technologií, na fondy pro technologie a inovace a mikroúvěry. Iniciativa JEREMIE je řízena jako nedílná součást programů Evropského fondu pro regionální rozvoj a projekty budou vybírány na příslušné vnitrostátní a regionální úrovni.²² [10]

²¹ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_en.htm

²² Další podrobnosti:
<http://www.eif.org/jeremie/>
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jeremie_en.htm

2.3 Tématické financování

Finanční podpora sektoru SME prostřednictvím tzv. přímých programů je většinou oborově zaměřená – např. životní prostředí, výzkum, vzdělávání – a je navrhována a aplikována různými odděleními (nejčastěji Generální ředitelství) Evropské komise. Malé a střední podniky mohou o využívání prostředků z těchto programů žádat přímo. Hrazené projekty se liší dle vyhlášených podmínek, obecně by však měly naplňovat koncepce udržitelného rozvoje, přidané hodnoty a transnacionality. Většinovým pravidlem je požadovaná míra vlastní spoluúčasti předkladatelů projektu, která se liší v závislosti na podmínkách daného programu.

2.3.1 Životní prostředí, energie a doprava

2.3.1.1 LIFE +

Finanční instrument životního prostředí LIFE byl zaveden v roce 1992 a je jedním z hlavních nástrojů evropské politiky životního prostředí.

Tento program se dělí na tři odvětví:

- informace a komunikace,
- politika a správa životního prostředí,
- příroda a biologická rozmanitost.

Podporovány jsou projekty z těchto 5 okruhů:

- a) minimalizace dopadů ekonomické aktivity na životní prostředí prostřednictvím vývoje čistých technologií a důrazu na prevenci,
- b) odpadový management a recyklace,
- c) rozvoj používání půdy a plánování jejího využití,
- d) snižování dopadů výrobků na životní prostředí uplatňováním integrovaného přístupu k jejich výrobě, distribuci a spotřebě,
- e) udržitelné řízení podzemních a povrchových vod. [22]

Předpokládaný rozpočet programu LIFE+ pro období 2007 až 2013 je 2,1 miliard €. SME budou mít přístup k prostředkům LIFE+, a to k části spravované centrálně Evropskou komisí a k části spravované národními agenturami.²³

2.3.1.2 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

„Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci“ (CIP) je konzistentní a integrovanou odpovědí na cíle obnovené Lisabonské strategie pro růst a pracovní místa. Bude probíhat v období 2007 až 2013 a jeho rozpočet je přibližně 3,6 miliard €.

Pokud jde o otázky životního prostředí a energie, CIP se skládá z:

- a) **Podnikatelského a inovačního programu (EIP)** s částí zabývající se eko-inovacemi, kam je přiděleno přibližně 430 milionů €. Cílem je využít celý potenciál environmentálních technologií k ochraně životního prostředí, a zároveň přispět k růstu konkurenceschopnosti a hospodářskému růstu,
- b) **Programu Inteligentní energie pro Evropu (IEE)**, kterému bylo přiděleno přibližně 727 milionů €. Program Inteligentní energie pro Evropu zahrnuje aktivity k podpoře využívání a poptávky po energetické účinnosti, k podpoře obnovitelných zdrojů energie a diverzifikace energie, a k podpoře diverzifikace paliv a energetické účinnosti v dopravě.²⁴ [10]

Inteligentní energie pro Evropu je komunitární podpůrný program na období 2003 až 2006, jehož smyslem je poskytovat finanční podporu místním, regionálním a národním iniciativám tak, aby došlo k odstraňování tržních bariér pro vyšší využívání obnovitelné energie a energetické efektivity. Na rozdíl například od „6. rámcového programu pro výzkum a technologie“ tento program neumožňuje hradit investice do technologií, naopak více se zaměřuje na propagační aktivity. Záměrem programu je podporovat politiku EU v oblasti energetiky tak, jak je formulována v Zelené knize

²³ Další podrobnosti:

<http://ec.europa.eu/environment/life/>

http://ec.europa.eu/environment/funding/intro_en.htm

²⁴ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

o bezpečnosti dodávek energie, v Bílé knize o dopravě a v další příbuzné legislativě. Obecným cílem programu je podpora udržitelného rozvoje v energetickém smyslu prostřednictvím poskytování vyváženého příspěvku k dosažení bezpečnosti dodávek energie, konkurenceschopnosti a ochrany životního prostředí.²⁵

Program je rozdělen na čtyři oblasti:

- **ALTENER** – zahrnuje propagaci nových a obnovitelných zdrojů energie pro centralizovanou i decentralizovanou výrobu elektřiny, tepla a jejich integraci do místního ekosystému a energetického systému.
- **COOPENER** – podporuje aktivity spojené s propagací obnovitelných zdrojů energie a energetické efektivity v rozvojových zemích, především v rámci spolupráce EU s rozvojovými zeměmi Afriky, Asie, Latinské Ameriky a Pacifické oblasti.
- **SAVE** – cílem je zlepšení energetické efektivity a racionálního používání energie, zvláště ve stavebnictví a průmyslu.
- **STEER** – představuje podporu pro iniciativy spojené s energetickými aspekty dopravy, s diversifikací paliv, s propagací obnovitelných paliv (biopaliv) a s energetickou efektivitou v dopravě.

Malé a střední podniky jsou velkými uživateli zejména programů SAVE a ALTENER, které umožňují úhradu až 50 % nákladů na projekt. Důvodem je zaměření těchto programů na buď stavební a průmyslové firmy (SAVE), nebo na producenty obnovitelné energie, kde hrají významnou úlohu právě SME (ALTENER). Program na celé období 2003 až 2006 počítá s rozpočtem 220 milionů €. ²⁶ [22]

2.3.1.3 Marco Polo II

Cílem programu Marco Polo (2007 - 2013) je omezit dopravní neprůjezdnost, zlepšit vliv systému nákladní dopravy na životní prostředí a rozšířit intermodalitu a tím přispět

²⁵ Další podrobnosti:

<http://hwi.osha.europa.eu/>
<http://sme.osha.europa.eu/>

²⁶ Další podrobnosti:

http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

k účinnému a udržitelnému dopravnímu systému. K dosažení tohoto cíle Program podporuje aktivity v nákladní dopravě, logistice a na dalších relevantních trzích, včetně mořských dálnic a opatření k zamezení dopravy. Program má rozpočet 400 milionů € na období 2007 až 2013.²⁷

2.3.2 Inovace a výzkum

2.3.2.1 Rámcový program zaměřený na výzkum a technologický rozvoj

Politika Evropské unie pro výzkum a technologický rozvoj je realizována prostřednictvím víceletých rámcových programů - pro aktuální období 2007 - 2013 se jedná o “7. rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj” (FP7). Jeho cílem je podporovat výzkum a technologický rozvoj v jednotlivých odvětvích a významně přispívat k zavedení Evropské výzkumné oblasti a k inovacím. Program poskytuje rovněž podporu rozvoji vědecké a technické dokonalosti a koordinaci evropského výzkumu. Rámcový program dává dohromady podnikatele, univerzity a výzkumná centra z různých zemí a vytváří tak spojení mezi různými národními podnikáními a výzkumnými komunitami. Pro malé a střední podniky je FP7 výborný nástroj k vyrovnání se s výzvami typu zvýšená konkurence díky globalizaci a uspokojení rostoucí poptávky po dodavatelích ze strany velkých koncernů. Zvláštní význam FP7 klade na účast malých a středních podniků. Strategii podpory malých a středních podniků naplňuje FP7 posílením jejich technologických kapacit a povzbuzením jejich rozvoje ve znalostní ekonomice.

Navíc byla otevřena dvě speciální schémata pro SME ve formě horizontálních výzkumných aktivit „kolektivní výzkum” a „spolupracující výzkum”. Jejich smyslem je pověření výzkumných center či univerzit výzkumnými pracemi k vyřešení jejich specifických problémů.

²⁷ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/index_en.htm

Generálního ředitelství pro energii a dopravu:

http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.html

- **Kolektivní výzkumné projekty** – jsou prováděny poskytovateli výzkumu (výzkumná centra, univerzity) ve prospěch průmyslových asociací nebo seskupení v sektorech, kterým dominují malé a střední podniky. Cílem je šíření znalostní základny velkých společenství SME a tak jejich konkurenceschopnosti. Vlastnictví výsledků zůstává průmyslovým asociacím.
- **Spolupracující výzkumné projekty** – jedná se o projekty určitého počtu spolupracujících malých a středních podniků (minimálně 3 ze dvou různých zemí), které mají stejný specifický problém a přidělí významnou část svých vědeckých a výzkumných aktivit poskytovatelům výzkumu. Tyto aktivity mohou být rovněž prováděny inovativními a „high-tech“ malými a středními podniky ve spolupráci s výzkumnými centry a univerzitami. Vlastnictví výsledků zůstává malým a středním podnikům.

Sedmý rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj (FP7) se malým a středním podnikům věnuje cíleně prostřednictvím různých programů:

- Kapacity (asi 4,3 mld. €),
- Kooperace (asi 32,3 mld. €),
- Lidé (asi 4,7 mld. €),
- Myšlenky (asi 7,5 mld. €).²⁸

Tabulka 2.3: Specifika jednotlivých programů v rámci EP7

Podpora zapojení SME do programu „ Kooperace “	SME jsou aktivně pobízeny k zapojení do všech výzkumných aktivit. Rovněž je podporováno zapojení SME do společných technologických iniciativ (JTI), pokud je taková aktivita považována za vhodnou.
Program " Myšlenky " otevřený pro SME	Stejně jako v jakékoli jiné organizaci mohou výzkumné týmy z malých a středních podniků mezi sebou soutěžit o to, kdo bude nejlepší.

²⁸ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/research/future/index_en.cfm

http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm

Lidský potenciál ve výzkumu a technologii v programu „ Lidé “	Větší pozornost je směřována na podporu silnějšího zapojení SME v „Partnerstvích a vazbách mezi hospodářskými odvětvími a vysokými školami“.
„Výzkum ve prospěch SME“ v programu „ Kapacity “	„Výzkum ve prospěch SME“ se zaměřuje na posílení inovační kapacity evropských SME a jejich příspěvek k rozvoji nových výrobků a trhů orientovaných na nové technologie.

Zdroj: [22]

2.3.2.2 CORDIS

Informační služba o výzkumu a vývoji v EU (<http://cordis.europa.eu>). Tento internetový portál pro evropské inovátory nabízí přibližně 30 000 internetových stránek o všech aspektech politiky výzkumu a inovací v EU, je to především „*SME Tech Web*“²⁹, což je internetová stránka pro technologicky zaměřené SME, a to zejména ty, které chtějí inovovat nebo působit v mezinárodním měřítku. Tato iniciativa vznikla v rámci FP6 a pokračuje také v FP7: <http://cordis.europa.eu/smetechweb>

Seznam Národních kontaktních míst SME (NCP)

pro program FP7 je k dispozici na internetových stránkách CORDIS. Evropská komise podporuje tuto síť pro poskytování praktických informací, pomoci a školení potenciálním účastníkům a smluvním partnerům.³⁰

2.3.2.3 eContent

eContent je víceletý komunitární program (2001 - 2005), který byl vytvořen na podporu přístupu ke kvalitním digitálním produktům a službám, vznikajícím ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru. Dalším cílem programu je posílení tvorby aplikací v mnohojazyčném a multikulturním prostředí a zvýšení dynamiky trhu s digitálním obsahem. Program slouží k financování nákladů konferencí, workshopů, seminářů, výstav, apod. eContent není

²⁹ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm

³⁰ Další podrobnosti:
<http://cordis.europa.eu/fp6/ncp.htm>

výzkumným programem. Místo podpory vyvíjení nových technologií je jeho cílem optimální používání stávajících technologií, a tak otevírání nových tržních příležitostí.

Program je založen na třech hlavních akčních liniích:

- **Zlepšení přístupu k veřejným informacím a rozšíření jejich využívání**
 - a) experimenty v konkrétních projektech, kterými se demonstruje použití informací veřejného sektoru k tvorbě služeb a produktů s přidanou hodnotou,
 - b) zřízení evropských sbírek digitálních dat.
- **Podpora vytváření obsahu ve vícejazyčném a multikulturním prostředí**
 - a) podpora nových partnerství a přijetí vícejazyčných a multikulturních strategií,
 - b) posílení jazykové infrastruktury.
- **Zvyšování dynamiky trhu s digitálním obsahem**
 - a) překlenování rozdílů mezi odvětvím týkajícím se digitálního obsahu a kapitálovými trhy,
 - b) obchodování s autorskými právy mezi účastníky trhu s digitálním obsahem,
 - c) vývoj a sdílení společné vize vývoje trhu s digitálním obsahem.

Programu se mohou účastnit nadnárodní konsorcia, kde alespoň dva účastníci pochází ze dvou různých členských zemí. Zvláště vítána je účast malých a středních podniků. Program eContent je součástí akčního plánu eEurope. U většiny financovaných projektů je požadováno spolufinancování ve výši 50 % vynaložených nákladů.³¹ [22]

2.3.2.4 eContentplus

Program eContentplus navazuje na původní eContent a má rozpočet 149 milionů € (2005 - 2008) a jeho cílem je řešit organizační bariéry a podporovat zavádění nejnovějších moderních technických řešení za účelem zlepšení přístupnosti a užitečnosti digitálních materiálů v mnohojazyčném prostředí. Program se zaměřuje na specifické tržní oblasti, kde byl zatím vývoj pomalý: geografickou, vzdělávací, kulturní, vědeckou a odbornou kapacitu. Program rovněž podporuje celounijní koordinaci fondů knihoven, sbírek muzeí a archivů a hájení

³¹ Další podrobnosti:
<http://www.cordis.lu/econtent/>

digitálních sbírek za účelem zajištění dostupnosti kulturních, odborných a vědeckých fondů pro další využití.³²

2.3.2.5 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

„Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci“ (CIP) je konzistentní a integrovanou odpovědí na cíle obnovené Lisabonské strategie pro růst a pracovní místa. Bude probíhat v období 2007 až 2013 a jeho rozpočet je přibližně 3,6 miliard €. Co se týče inovačních a informačních technologií, CIP zahrnuje dvě hlavní odvětví:

- a) Podnikatelský a inovační program (EIP)** se zaměřuje na zlepšení podmínek pro inovace, např. ve formě výměn nejlepších postupů mezi členskými zeměmi a aktivit sloužících ke zlepšování, posilování a podporování inovací v podnicích. Podporuje aktivity posilující sektorově zaměřené inovace, seskupení, veřejnoprávní inovační partnerství a uplatňování inovačního řízení.
- b) Program ICT** zaměřený na podporu metod, kterému bylo přiděleno přibližně 728 milionů €. Program ICT se zaměřuje na stimulaci nových sbližujících se trhů pro elektronické sítě a služby, mediální obsah a digitální technologie. Podporuje také modernizaci služeb veřejného sektoru, která zvýší produktivitu a zlepší tyto služby.

2.3.2.6 EUREKA

EUREKA (Síť pro tržně orientovaný výzkum a vývoj) je celoevropská síť pro tržně zaměřené průmyslové organizace R&D, která podporuje konkurenceschopnost evropských společností vytvářením propojení a sítí inovací ve 36 zemích. EUREKA nabízí partnerům projektu rychlý přístup k bohatým zásobám znalostí, dovedností a odborných poznatků z celé Evropy, a usnadňuje přístup k národním veřejným a soukromým systémům financování.³³ [22]

³² Další podrobnosti:

http://europa.eu.int/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm

http://europa.eu.int/information_society/index_en.htm

³³ Další podrobnosti:

<http://www.eureka.be>

V rámci projektu EUREKA nejsou uvolňovány žádné evropské peníze – cílem je navázání kontaktů a sítí spolupracujících stran zejména v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje. Spolupráce v rámci EUREKA je přesto ve většině členských zemí podporována státem - v České republice může činit podpora ze státních zdrojů až 50 % finančních nákladů na výzkumnou část řešení projektu. V současnosti se projektu EUREKA zúčastní 33 států a řádným členem je i Evropská komise.

Konkrétní asistence jednotlivým účastníkům projektu EUREKA:

- a) nalezení správného partnera pro oblast výzkumu a rada při uzavření dohody,
- b) nasměrování k veřejným a soukromým finančním zdrojům,
- c) předání zkušeností z již uzavřených spoluprací v rámci EUREKA,
- d) zkontaktování zájemců s technickými a marketingovými experty.

2.3.2.7 Enterprise Europe Network

Síť „Enterprise Europe Network“, která staví na silných stránkách a úspěších dřívějších Euro Info Centre (více kapitola: 2.6 Evropská informační střediska) a sítích IRC (více kapitola: 2.3.2.7.1 Síť center pro podporu inovací (IRC)), spojuje přes 500 organizací v Evropě a dalších zemích a poskytuje SME vysoce kvalitní integrované služby. K široké škále služeb, které síť poskytuje, patří:

- databáze k vyhledávání partnerů pro podnikání a spolupráci,
- individuální návštěvy společností s cílem vyhodnotit jejich potřeby,
- nástroje zapojující MSP do tvorby evropské politiky,
- obstarávání informací o politikách, programech a legislativě EU,
- poradenské akce zaměřené na přenos technologií a znalostí,
- propagační a informační materiál.

Tyto služby jsou k dispozici na základě uplatnění konceptu „žádné nesprávné kontaktní místo“ a zásady blízkosti, takže SME, které kdekoli v Evropě hledají informace, obdrží přizpůsobenou pomoc prostřednictvím kteréhokoli partnera sítě, nebo budou nasměrovány přímo na nejvhodnějšího poskytovatele služeb. [16]

Sít' center pro podporu inovací (IRC)

Sít' středisek v Evropské unii i mimo její rámec, která poskytuje lokální pomoc při podpoře technologických partnerství a přenosů. Innovation Relay Centres (IRC) jsou poskytovatelé služeb v oblasti podpory inovací, a jsou z větší části realizovány veřejnými organizacemi, usnadňují a podporují přenos inovativních technologií mezi evropskými SME. Sít' IRC se v současné době skládá ze 71 center a 236 regionálních kanceláří ve 33 zemích. Nejbližší kontaktní místo IRC:

<http://irc.cordis.lu/whoswho/home.cfm> [10]

2.3.2.8 SOLVIT

Bezplatná sít' on-line, ve které členské státy EU spolupracují na řešení problémů způsobených nesprávnou aplikací zákonů vnitřního trhu ze strany veřejných úřadů. Slouží pro stížnosti občanů i podniků.³⁴

2.3.3 Vzdělání a odborná příprava

2.3.3.1 Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání

Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání na období 2007 - 2013 zahrnuje čtyři vnořené programy:

- **Comenius** pro všeobecné školní vzdělávací aktivity na nižších stupních škol,
- **Erasmus** pro vzdělávací a pokročilé školící aktivity na vysokoškolské úrovni,
- **Grundtvig** pro vzdělávání dospělých,
- **Leonardo Da Vinci** pro všechny ostatní aspekty odborného vzdělávání a přípravy.

Program Leonardo Da Vinci se z největší části týká přímo podniků, protože podporuje inovační nadnárodní iniciativy na podporu znalostí, schopností a dovedností potřebných pro úspěšnou integraci do pracovního života a plné využití občanských práv a povinností.³⁵ [10]

³⁴ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/solvit/site/index_cs.htm

³⁵ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/newprog/index_en.html

Leonardo Da Vinci je evropský víceletý program, zaměřený na podporu rozvoje kvality, inovací a evropské dimenze v systémech a praxi odborného vzdělávání, na podporu celoživotního vzdělávání, a to prostřednictvím nadnárodních projektů. Do programu se mohou zapojit veřejné organizace (např. školy, úřady práce), neziskové organizace (profesní komory, odbory) i podnikatelské subjekty, zejména malé a střední podniky a živnostníci.

Program je nástrojem realizace komunitární politiky odborného vzdělávání a má tři hlavní cíle:

- a) **zdokonalovat kvalitu a přístup k dalšímu odbornému vzdělávání** a k celoživotnímu osvojování znalostí a schopností se záměrem zlepšovat adaptabilitu lidí na technologické a organizační změny,
- b) **zdůrazňovat význam a posilovat úlohu** odborného vzdělávání v procesu inovací se záměrem zvyšovat konkurenceschopnost a rozvíjet podnikání prostřednictvím zlepšování spolupráce institucí odborného vzdělávání a podniků,
- c) **zlepšovat dovednosti a kompetence** osob procházejících počátečním odborným vzděláváním ve středních, vyšších a vysokých školách se záměrem zlepšovat zaměstnatelnost a usnadňovat uplatnění mladých lidí na evropském trhu práce.

2.3.3.2 EURES

Evropský portál pracovní mobility (EURES)³⁶ nabízí snadný způsob nalezení informací o pracovních místech po celé Evropě. Obsahuje více než tři čtvrtě milionu volných míst ve zhruba 30 evropských zemích a desítky tisíc životopisů uchazečů o práci. EURES však neslouží jen těm, kdo práci hledají, ale také zaměstnavatelům, kteří na něm mohou uveřejnit volná místa a vyhledat vhodné kandidáty. Po zvládnutí jednoduché registrační procedury mohou zaměstnavatelé a uchazeči začít tuto víceúčelovou a účinnou službu využívat. [16]

³⁶ Další podrobnosti:
<http://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=cs&langChanged=true>

2.3.4 Kultura a média

2.3.4.1 CULTURE 2007

Program CULTURE 2007 poskytuje granty kulturním kooperačním projektům ve všech uměleckých a kulturních oblastech (dramatické umění, výtvarnictví a výtvarné umění, literatura, kulturní dědictví, kulturní historie).³⁷

2.3.4.2 MEDIA 2007

Tento program se zabývá přípravou mediálních profesionálů, vývojem produkčních projektů a společností, distribucí a propagací kinematografických prací a audiovizuálních děl a podporou kinematografických festivalů, a granty pro SME, které jsou v těchto oblastech aktivní.³⁸

2.3.5 Otázky zaměstnanosti

2.3.5.1 Informace, konzultace a sociální dialog

Předpokládá se vytvoření konkrétní položky rozpočtu pro spolufinancování opatření, která by propagovala Evropské rady zaměstnanců, zapojení zaměstnanců do Evropské společnosti a Evropské družstevní společnosti, informování a poradenství pro zaměstnance v Evropském společenství, a přeshraniční fúze společností s ručením omezeným. Předpokládaná částka pro rok 2007 byla 8 milionů €. ³⁹ [10]

³⁷ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/newprog/index_en.html

Přehled všech aktuálních výzev k podání projektů:

http://ec.europa.eu/education/programmes/calls/callg_en.html

³⁸ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/comm/avpolicy/media/index_en.html

³⁹ Další podrobnosti:

http://ec.europa.eu/employment_social/social_dialogue/grants_en.htm

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/tenders_en.cfm?id=145

2.4 Podpora mezinárodního působení SME

Programy pomoci Evropské unie v rámci vnějších vztahů se orientují na podporu evropských malých a středních podniků při navazování obchodních kontaktů s podnikateli v zahraničí. Programy jsou většinou orientované na země jihovýchodní Asie a spočívají nejčastěji ve financování konferencí, seminářů, obchodních veletrhů a setkání možných partnerských podniků či podnikatelských asociací a v poskytování a zprostředkovávání relevantních informací. Mnoho těchto systémů neposkytuje přímé financování pro SME, ale je směřováno k prostředníkům nebo veřejným úřadům. Podpora je proto často nepřímá.

2.4.1 Asia Invest

Tabulka 2.4: Asia Invest

Trvání	2003 - 2007
Země	Asie (bez střední Asie)
Cíle	Párování podniků a vytvoření partnerství, urychlení rozvoje asijského soukromého sektoru, zvýšení institucionální kapacity, propojení a dialog.
Typ podpory	Tyto programy financují neziskové podnikatelské zprostředkovatele, a to včetně těch, kteří zastupují SME. Společnosti se mohou přímo zapojit do akcí a těžit z výzkumu trhu, který program provádí.
Internet	http://ec.europa.eu/comm/europeaid/projects/asia-invest/html2002/main.htm

Zdroj: [10]

Klíčové priority programu:

- podpora rozvoje asijského privátního sektoru a kapacit pro mezinárodní podnikatelskou strategii,
- usnadnění příležitostí pro partnerství mezi podniky - zejména SME - v EU a Asii,
- zesílení institucionální kapacity a vytváření sítí podnikatelských zprostředkovatelů,
- zlepšení exportní způsobilosti a přílivu přímých zahraničních investic do méně rozvinutých asijských oblastí,
- zvýšení vědomí podnikatelského potenciálu mezi EU a Asií.

2.4.2 PRO€INVEST

Tabulka 2.5: PRO€INVEST

Trvání	2002 - 2008
Země	Afrika, Karibik a Pacifik
Cíle	PRO€INVEST podporuje přenos investic a technologií z klíčových rozvinutých sektorů do zemí ACP. Tento program se zaměřuje na podporu zprostředkovatelských organizací a profesionálních asociací a na vytvoření partnerství mezi podniky (Sever-Jih a Jih-Jih).
Typ podpory	Tento program poskytuje malým a středním podnikům přímé i nepřímé financování: nepřímou podporu organizováním kontaktních setkání, které usnadňují spolupráci mezi podniky, a přímé granty a technickou pomoc společnostem v ACP/EU.
Internet	http://www.proinvest-eu.org/page.asp?id=565

Zdroj: [10]

2.4.3 AL-Invest III

Tabulka 2.6: AL-Invest III

Trvání	2004 - 2007
Země	Latinská Amerika
Cíle	Síť operátorů z Evropy a Latinské Ameriky spolupracuje na organizování setkání mezi společnostmi působícími ve stejném oboru na obou březích Atlantiku. Účastníci dostávají program osobních setkání, který je pro ně speciálně upraven podle jejich profilu a výrobků.
Typ podpory	Finance dostávají neziskové organizace, jako jsou hospodářské komory, na pořádání vzájemných setkání, která usnadňují vzájemnou spolupráci. Společnosti mohou těžit z přímé účasti na událostech. Náklady za organizaci nese Komise.
Internet	http://www.al-invest3.org

Zdroj: [10]

Operátoři jsou sdruženi do sítí:

- a) **Coopecos** (Economical Co-operation) v Evropě,
- b) **The Eurocentres** (Eurocentres of Business Co-operation) v Latinské Americe.

Operátory jsou nejčastěji agentury regionálního rozvoje, obchodní průmyslové komory, profesní organizace a sdružení, v Evropě rovněž konzultantské firmy zaměřené na spolupráci

mezi společnostmi. Za posledních 4 - 5 let se do programu zapojilo více než 6 000 společností z obou stran Atlantiku.

2.4.4 Třetí brána EU do Japonska

Tabulka 2.7: Třetí brána EU do Japonska

Trvání	2003 - červen 2007
Země	Japonsko
Cíle	Uvádění evropských výrobků na japonský trh, doplňování a přidávání hodnoty k proexportním aktivitám realizovaným jednotlivými členskými státy EU v průmyslových sektorech EU, které by měly mít v Japonsku velký potenciál (zdravotnictví, stavební materiály, informační a komunikační technologie, environmentální technologie, přírodní životní styl, móda pro mladé, potraviny a nápoje).
Typ podpory	Nepřímá podpora je poskytována prostřednictvím organizace obchodních misí za účelem usnadnění spolupráce, a je doprovázena konkrétní logistickou pomocí pro zúčastněné SME.
Internet	http://www.gatewaytojapan.org/index.jsp

Zdroj: [10]

Skládá se z doplňování a zvyšování přidané hodnoty aktivitám propagace exportu v osmi vybraných odvětvích evropského průmyslu, které mají vysoký potenciál proniknout na japonské trhy:

- a) informační a komunikační technologie,
- b) mladá móda,
- c) outdoorový životní styl,
- d) potraviny a nápoje,
- e) stavební materiály,
- f) technologie životního prostředí (včetně biotechnologií),
- g) vnitřní životní styl,
- h) zdravotnictví.

2.4.5 Program přípravy řídicích pracovníků (ETP): Japonsko a Korea

Tabulka 2.8: Program přípravy řídicích pracovníků (ETP): Japonsko a Korea

Trvání	Probíhá
Země	Japonsko a Korea
Cíle	Cílem ETP je pomoci manažerům evropských společností při vstupu na japonský a korejský trh. Vzdělávací program, který se koná v dané zemi, je kombinací jazykových kurzů, seminářů o podnikatelském prostředí a praktických zkušeností z práce v místních společnostech. Kandidáta může sponzorovat jakákoli společnost z EU, která je činná v Japonsku či v Koreji, nebo do nich vyváží, nebo má vůči těmto zemím jasnou a prokazatelnou exportní nebo investiční strategii.
Typ podpory	Nepřímá podpora je poskytována prostřednictvím uskutečňování vzdělávacího programu, který je zdarma a zahrnuje stipendium pro účastníky.
Internet	http://www.etp.org/

Zdroj: [10]

Informace o příležitostech v jiných geografických oblastech a zemích naleznete na stránce „Programy a Projekty“ internetových stránek organizace EuropeAid.⁴⁰ **EuropeAid**, spolupracující úřad Evropské unie, zveřejňuje také **tendry a výzvy k podávání projektů** pro programy zabývající se zahraničním stykem (PHARE, ISPA, SAPARD, MEDA, ALA), z nichž některých se mohou SME zúčastnit:

<http://ec.europa.eu/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

2.5 Alternativní financování

2.5.1 Leasing

Tento mix mezi nájmem a koupí je v současné době v rostoucí míře k dispozici pro všechny druhy zařízení, nejen pro automobily, ale i pro strojní zařízení, dokonce i pro relativně malé položky jako tiskárny a faxy. Po roce 2007 plánuje více než 50 % bank rozšíření leasingových služeb pro malé a střední podniky.

⁴⁰ Další podrobnosti:
http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm

2.5.2 Faktorování

Zdroj kapitálu poutající se k základně zákazníků, příp. odběratelů. Prodejem neuhrazených pohledávek faktorské společnosti můžete dosáhnout uhrazení svých faktur rychleji a spolehlivěji, neobdržíte však jejich plnou výši. Většina velkých bank nabízí faktorské služby a plánuje jejich rozšíření.

2.5.3 Mezaninové financování

Mezaninové financování je hybridní druh kapitálu, který kombinuje prvky vlastního kapitálu a dluhu. Dá se očekávat, že tento typ financování bude do roku 2007 nabízet asi polovina všech bank.

2.5.4 Soukromý vlastní kapitál a rizikové investice

Podniky s perspektivou vysokého růstu by se měly informovat na finanční prostředky od soukromých kapitálových společností nebo společností pro rizikové investice. Náhradou za kapitál, který tyto společnosti poskytují, získají na daném podniku podíl. Větší banky poskytují tento druh financování dosti často prostřednictvím specializovaných dceřiných společností. Řada bank nabízí tento druh financování již dnes a jejich počet by se měl v nadcházejících letech zvýšit. Další podrobnosti: Příloha 3.3: Opatření ke snížení potřeby úvěru / alternativy úvěru: pro a proti. [17]

2.6 Evropská informační střediska (EIC)

Evropská komise vytvořila síť EIC v roce 1987, aby pomohla malým a středně velkým podnikům, a zajistila jejich správnou přípravu na využití příležitostí, které nabízí jediný trh EU. Posláním sítě je **informovat, radit a pomáhat** podnikům v otázkách EU, a poskytovat Evropské komisi **zpětnou vazbu** o problémech, které SME postihují. Jednou ze základních aktivit EIC je informování podnikatelů o záležitostech EU. EIC přímo odpovídají asi na 360 000 dotazů ohledně SME. Týkají se celé řady problémů, jako je kooperace podniků,

programy Komise a financování a obecné záležitosti EU. EIC mají zkušenosti v oblastech, o které se společnosti specificky zajímají:

- evropská legislativa,
- financování,
- obchodní spolupráce,
- průzkum trhu,
- zadávání veřejných zakázek.

EIC rovněž pomáhá společnostem ucházet se o projekty komise a splnit administrativní formality. Mají přímý přístup do Evropské komise a jsou podporovány týmem expertů v Bruselu, kteří jim pomáhají odpovědět na nejsložitější otázky.

Bez ohledu na to, v jaké fázi obchodního cyklu se společnost nachází, nebo jak moc je obeznána se záležitostmi Evropské unie, síť EIC může pomoci. Pomáhá společnostem využít podnikatelských příležitostí a může je uvést na trhy a představit možným partnerům ve 46 zemích, to vše pouze prostřednictvím jednoho telefonátu. Výsledkem pro SME s dobře koordinovanou sítí na dosah ruky je to, že si mohou být jisti účinnou a účelnou strategickou pomocí. EIC také organizuje obchodní mise a poskytuje informace o programech, které souvisejí se zeměmi EU, zeměmi mimo EU a zmezinárodněním. (Další podrobnosti: Příloha 2.3: Kontakty na česká Euro Info Centra) [10]

Evropská informační centra neposkytují SME pouze zdroje a dovednosti, ale také je odkazují na další podpůrné agenty, pokud potřebují konkrétní pomoc. Síť Evropských informačních středisek má po celém světě okolo 300 kanceláří. Patří mezi ně všechny členské státy, kandidátské země, nejvzdálenější regiony EU, Evropský hospodářský prostor a Středomořská kotlina.⁴¹

⁴¹ Další podrobnosti:
<http://ec.europa.eu/enterprise/networks/eic/eic.html>

Tabulka 2.9: Zdroje informací na webu

Název	Specifikace	Web
Generální ředitelství pro podnikání a průmysl	Základní struktura politik, jimiž se zabývá Evropská komise v oblasti podnikání a průmyslu.	http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm
Politika SME Databáze „granty a půjčky“	Na internetových stránkách „ <i>Europa</i> “ poskytuje přehled všech programů a nástrojů EU. http://ec.europa.eu/enterprise/smes/index_en.htm	http://ec.europa.eu/grants/index_en.htm
TED, tenders electronic daily	Denně aktualizovaná databáze veřejných soutěží zveřejněných v Úředním věstníku Evropské unie.	http://ted.europa.eu/
Your Europe	Tento portál poskytuje jednotlivcům a podnikům praktické informace o jejich právech a příležitostech v EU jako celku a v jednotlivých členských zemích.	http://europe.eu.int/your_europe/

Zdroj: [10]

Ve druhé a taktéž nejrozsáhlejší kapitole se nachází podstata mé práce. Pokusil jsem se zmapovat co možná nejúplněji široké možnosti podpor poskytovaných malým a středním podnikům. Je zde uvedena jak podpora ze strany Evropské Unie, tak z České republiky. Díky dané šíři těchto podpor jsem musel volit spíše cestu jasně popisnou a nezabíhal jsem do podrobností, abych udržel práci čitelnou a ne příliš dlouhou. Doplňující informace a také aktuality lze lehce naléznout na citovaných webových stránkách uváděných v poznámkách pod čarou. Součástí textu jsou také odkazy v přílohách spadajících do této části s citací informačních center a kontaktem na ně, pro bližší data v daných oborech.

Rád bych ještě jednou zdůraznil, že práce se neměla již od počátku zabývat problematikou popisující podpory poskytované Evropskou unií malým a středním podnikům skrze Strukturální fondy EU. Došli jsme k závěru, že tato problematika je v současnosti dostatečně popsána mnoha dalšími autory a tak se v této kapitole věnuji více jiným možnostem financování a Strukturální fondy EU uvádím stručněji.

Díky této kapitole, která se stala určitou nosnou páteří práce, se mi bude snadněji charakterizovat využívání poskytovaných podpor Českým malým a středním podnikům. Rád bych uvedl procentuální i nominální využití stávajících podpor ve třetí kapitole, i když si uvědomuji jistou informační mezeru mezi minulým a současným programovacím obdobím v Evropské unii, která byla ještě podpořena personálním zemětřesením v CzechInvestu.

3 Využívání možností financování malých a středních podniků

Aby jakákoliv podpora měla smysl, musí se použít, využít a vyčerpat. A jak jsou na tom české malé a střední podniky s tímto úkolem, odpoví závěrečná kapitola. Díky politice kofinancování a nejenom jí, se dá očekávat problém s patrně dlouhým časovým odstupem od zavedení finančních podpor až k jejich vyhodnocení. Opět zde budou zmíněny i nefinanční podpory.

3.1 Hlavní formy podpor podnikům v EU

O dotační a jiná grantová schémata nemohou podnikatelé žádat přímo v Bruselu. Realizace těchto podpůrných nástrojů probíhá přes několik prostředníků. Na první úrovni v pomyslné hierarchii stojí **Evropský investiční fond**⁴² (EIF), v linii pod ním pak implementační agentury s působností pro jednotlivé členské a kandidátské státy EU. Smyslem výše popsanych schémat není primárně podporovat etablované a prosperující firmy, ale spíše zabezpečit lepší přístup malých nebo začínajících podnikatelů k různým formám soukromého kapitálu, tedy k bankovním úvěrům nebo fondům rizikového kapitálu.

Celý mechanismus pak funguje následujícím způsobem:

1. Evropský investiční fond vyhlásí **jednotlivá schémata** (viz: Přehled záručních schémat EIF), do kterých se může přihlásit pouze další zprostředkovatelská organizace.
2. Podle charakteru jednotlivých nástrojů se jedná nejčastěji o banky nebo fondy rizikového kapitálu. Není rozhodující, zda státem zřízené nebo soukromé.
3. Tyto organizace pak žádají o přidělení podpory v některém ze schémat a orgány EIF rozhodují jestli bude přidělena a v jaké výši.
4. Teprve poté vstupují do hry podnikatelé a firmy. Ti se obracejí se standardní žádostí o financování na banku nebo fond rizikového kapitálu. V mnoha případech však podniky nepoznají žádnou změnu oproti předcházejícímu stavu, kdy zprostředkovatel nemá smlouvu s EIF. Ten totiž většinou dále poskytuje své standardní produkty a nástroje EIF

⁴² Další podrobnosti:
<http://www.eif.org/>

slouží buď jako jakési dodatečné zajištění pokud jde o záruky, nebo druh refinancování pokud je na mysli rizikový kapitál.

Účinek podpory se projeví zprostředkovaně (podnikatelé nedostanou peníze na ruku), různým způsobem pro rizikový kapitál a pro záruční instrumenty. U venture kapitálu prostředky z EU navýší objem fondu a ten pak bude moci vstoupit do více firem. V případě záruk má banka zajištění část úvěru a může proto půjčovat i firmám nebo podnikatelům, kteří by za běžných podmínek půjčku nedostali (například nedisponují dostatečným zajištěním).

Tabulka 3.1: Přehled záručních schémat EIF

Záruční instrumenty (tzv. SME Guarantee Facility)	
Záruka za půjčky	Záruky za investiční úvěry poskytnuté podnikům do 100 zaměstnanců.
Záruka za mikroúvěry	Pokrývá úvěry poskytnuté podnikům do 10 zaměstnanců.
Záruka na investice do vlastního kapitálu	Pokrývá účelové úvěry na kapitálové vstupy do SME.
Záruka na ICT	Pokrývá účelové úvěry na nákup informačních technologií pro podniky do 50 zaměstnanců

Zdroj: [34]

3.1.1 Rizikový kapitál v ČR

Na domácím trhu již schémata EIF fungují. Záruční instrument využívá přibližně od konce roku 2003 **Českomoravská záruční a rozvojová banka** (ČMZRB), z pohledu malých a středních podniků se však mnoho nezměnilo. Produktová struktura ČMZRB zůstává stejná, inovováno bylo pouze krytí některých produktů.

Co se týká fondů rizikového kapitálu, příspěvek od EIF (potažmo tedy z rozpočtu EU) dostaly dva fondy, které působí i na území ČR. Jsou to Raiffeisen CEE Equiry Fund⁴³ a Genesis

⁴³ Další podrobnosti:
<http://www.rpem.com/>

Private Equity Fund.⁴⁴ Pro zajímavost, podílníky fondu Genesis jsou vedle EIF také Česká spořitelna v rámci svého programu TOP Kapitál a Evropská banka pro obnovu a rozvoj. Tento fond disponuje kapitálem v hodnotě **30 mil. €**. Dlužno však podotknout, že úloha rizikového kapitálu zatím v ČR zůstává poněkud za očekáváním. [34]

3.2 Podpora SME v ČR

Téměř 4,2 miliardy Kč bylo rozděleno malým a středním podnikatelům a dalším žadatelům o peníze z programů na podporu zpracovatelského průmyslu a s ním souvisejících služeb. Fyzicky vyplacena byla zatím jen část, protože podle pravidel Evropské unie jsou veřejné prostředky uvolněny až po dokončení projektu. Celkem bude díky těmto penězům podpořeno přes 3 000 firem.

„Nejvíce peněz už bylo rozděleno v rámci Operačního programu Průmysl a podnikání (OPPP). (Další podrobnosti: Příloha 3.1: Přehled alokace finančních prostředků v rámci programu Průmysl a Podnikání.) K malým a středním firmám se prozatím podařilo nasměrovat více než 3,6 miliardy Kč," hodnotí čerpání peněz bývalý ministr průmyslu a obchodu Milan Urban, a dodává: „Operační program Průmysl a podnikání se tak stal jedním z nejúspěšnějších operačních programů v zemi." Rozhodnutí o poskytnutí dotace z OPPP obdrželo 356 projektů, což v úhrnu přesahuje částku 2,6 miliardy Kč. Další miliardu získalo 976 podnikatelů formou zvýhodněných úvěrů.

Podnikatelé hojně využívali také jiné programy financované z fondů EU i ze státního rozpočtu. Velký zájem byl například o programy Poradenství, Technologie nebo Standard rozvoje a řízení lidských zdrojů.

Klíčovým počinem v podpoře SME bylo vytvoření Národního registru poradců. Ten umožňuje firmám přístup k velkému počtu vysoce kvalifikovaných a prověřených konzultantů. Registr se průběžně aktualizuje a práce poradců je neustále sledována a hodnocena. Malé a střední firmy mohou navíc na jejich služby získat až padesátiprocentní dotaci z nového programu

⁴⁴ Další podrobnosti:
<http://www.genesis.cz/>

Konkurenceschopnost. EU na něj uvolnila 500 000 € a jen během prvních dvou měsíců požádalo jeho prostřednictvím o podporu 38 firem.

3.3 Novinky v podpoře SME v ČR

- **Český benchmarkingový index (ČBI)** - v prosinci 2005 byla zahájena pilotní fáze projektu ČBI, které se účastní zhruba 30 českých, zejména malých a středních podniků. Samotné spuštění plně funkčního systému ČBI bylo naplánováno na začátek dubna 2006. Podstatou benchmarkingu je neustálé porovnávání domácích firem mezi sebou a s jejich zahraničními protějšky. Firmy tak mohou na základě zjištění silných a slabých stránek stanovit vhodná opatření ke zvýšení své výkonnosti,
- **Finanční fóra pro malé a střední podniky** - cyklus seminářů o alternativních zdrojích financování a speciálních úvěrových programech komerčních bank pro malé a střední podnikatele. V roce 2006 fóra pokračovala a podnikatelé dostali příležitost prezentovat své projekty před zástupci finančních institucí, kteří jim hned na místě poskytli užitečnou zpětnou vazbu.
- **Investování formou venture (rizikového) kapitálu** - z tohoto programu by měly získat kapitál na svůj rozvoj firmy s krátkou historií, které nedosáhnou na klasické úvěry. Na základě připravovaného programu budou kromě veřejných prostředků investovány také finanční zdroje privátních subjektů a institucionálních investorů.
- **Jak napsat podnikatelský plán** - příručka pro malé a střední podnikatele mapující obvyklé i méně známé finanční nástroje a způsoby získávání kapitálu obecně. K dispozici je zdarma ve všech pobočkách CzechInvestu.
- **Konkurenceschopnost** - tento dotační program umožňuje SME získat až padesátiprocentní dotaci na služby poradců z Národního registru poradců. Spuštěn byl v říjnu 2005. EU na něj vyčlenila přes 15 mil. Kč. O dotaci již požádalo 38 firem, z toho 30 žádostí bylo po ověření způsobilosti pro vstup do programu zařazeno do schvalovacího procesu. Díky novému způsobu hodnocení je možné peníze získat do jednoho měsíce od podání žádosti.
- **Národní program výzkumu II. - Trvalá prosperita** - nový dotační program, ze kterého mohou podnikatelé, výzkumné instituce a vysoké školy žádat o finanční

podporu až do výše 70 % uznatelných nákladů na projekty v oblasti vědy a výzkumu. Spuštěn byl 18. ledna 2006.

- **Národní registr poradců** - databáze kvalifikovaných a prověřených poradců, která ke konci roku 2005 obsahovala kontakty na 171 odborníků. Funguje od konce září 2005 a zájem o zapsání dosud projevil 779 poradců.
- **Podnikatelský projekt roku** - nové ocenění pro kvalitní, konkurenceschopné projekty českých podniků (většinou SME), podpořené ze strukturálních fondů EU a ze státního rozpočtu (zejména OPMP, SROP a související programy).
- **Program podpory malých a středních podnikatelů, kteří se aktivně účastní 6. rámcového programu EU pro výzkum a technologický rozvoj** - podpořeno bylo 6 projektů v celkové výši 1,1 milionu Kč. Podnikatelé mohou požádat o pokrytí části nákladů spojených s přípravou návrhu řešení projektu bez ohledu na to, zda byly jejich projekty podpořeny z EU či nikoli (jedná se o dotaci na náklady spojené např. s přípravou studie proveditelnosti, mzdové a režijní náklady nebo výdaje za poradenství). Program má českým firmám usnadnit vstup na pole mezinárodní technologické spolupráce.

3.4 Přehled programů a akcí na podporu SME v ČR

- **Bezplatná informační telefonní linka CzechInvestu** - prostřednictvím informační linky bylo zodpovězeno přes 5 400 dotazů.
- **Dodavatelské kontrakty** - CzechInvest předal nadnárodním společností 695 profilů českých dodavatelských firem a podílel se na uzavření kontraktů za téměř 2 mld. Kč. Databázi dodavatelů na webových stránkách CzechInvestu navštívilo během roku 9 486 zájemců.
- **Operační program Průmysl a podnikání** - celkem bylo do konce roku 2005 podáno téměř 3 000 žádostí o dotace a zvýhodněné úvěry. Podpora byla zatím přislíbena 1 332 projektům, v celkové výši přes 3,6 miliardy Kč.
- **Phare 2002 - Standard rozvoje a řízení lidských zdrojů v podnicích** - byla ukončena pilotní fáze programu, ve které bylo rozděleno přes 5,5 milionu Kč. Podporu

dostala desítka SME z výrobního sektoru nebo sektoru průmyslových služeb. Na tuto pilotní fázi bude navazovat program Standard rozvoje lidských zdrojů (OPRLZ), který byl spuštěn v prvním čtvrtletí roku 2006 a byl financován ze strukturálních fondů EU. Pro období 2006 - 2008 je na něj vyčleněno 31 mil. Kč.

- **Phare 2003 - Technologie** - celkem bylo přijato 333 projektů. V současnosti je podepsáno 93 grantových smluv, v rámci kterých bude poskytnuto příjemcům více než 539 milionů Kč. V průběhu roku 2005 byla realizována výběrová řízení na dodavatele technologií pro vybrané žadatele a zhruba 132 milionů je již vyplaceno. Všechny další přiznané prostředky byly vyplaceny do 30. 11. 2006.
- **Profese (OPRLZ)** - v prvním kole výzvy bylo podpořeno 80 projektů v celkové výši 83 milionů Kč. Žádosti do druhého kola bylo možné podávat do 31. 1. 2006. Program zastřešuje ministerstvo průmyslu a obchodu, implementační agenturou je agentura CzechInvest. Podpora je určena jak SME, tak ostatním podnikům. Podnikatelské subjekty z vymezených OKEČ mohou získat dotaci až do výše 70 % uznatelných nákladů na odborné vzdělávání zaměstnanců.
- **Program Poradenství** - cílem programu je umožnit malým a středním podnikatelům i osobám, které se na podnikání teprve připravují, získat prostřednictvím externích poradců (RPIC a BIC) cenově zvýhodněné vzdělávání a poradenské služby. Dotace ze státního rozpočtu mohou dosáhnout až 50 % uznatelných nákladů na poradenské služby a 50 až 70 % uznatelných nákladů na služby vzdělávací - v závislosti na jejich typu. V roce 2005 bylo sítí externích poradců poskytnuto 1 590 podnikatelům a osobám připravujícím se na podnikání 2 335 podpor v celkové hodnotě bezmála 26 milionů Kč.
- **Projekt rozvoje dodavatelů** - celkově bylo z projektu podpořeno 48 firem. Provedeno bylo 37 hodnocení modelem excelence EFQM, což představuje 222 poradenských dní strávených ve firmách. CzechInvest uspořádal 4 semináře a 2 dodavatelské dny pro japonské investory ve spolupráci s JETRO (organizace na podporu japonského exportu) a pro dodavatele firmy Honeywell. [7]

3.5 Reálná data popisující podporu SME v ČR

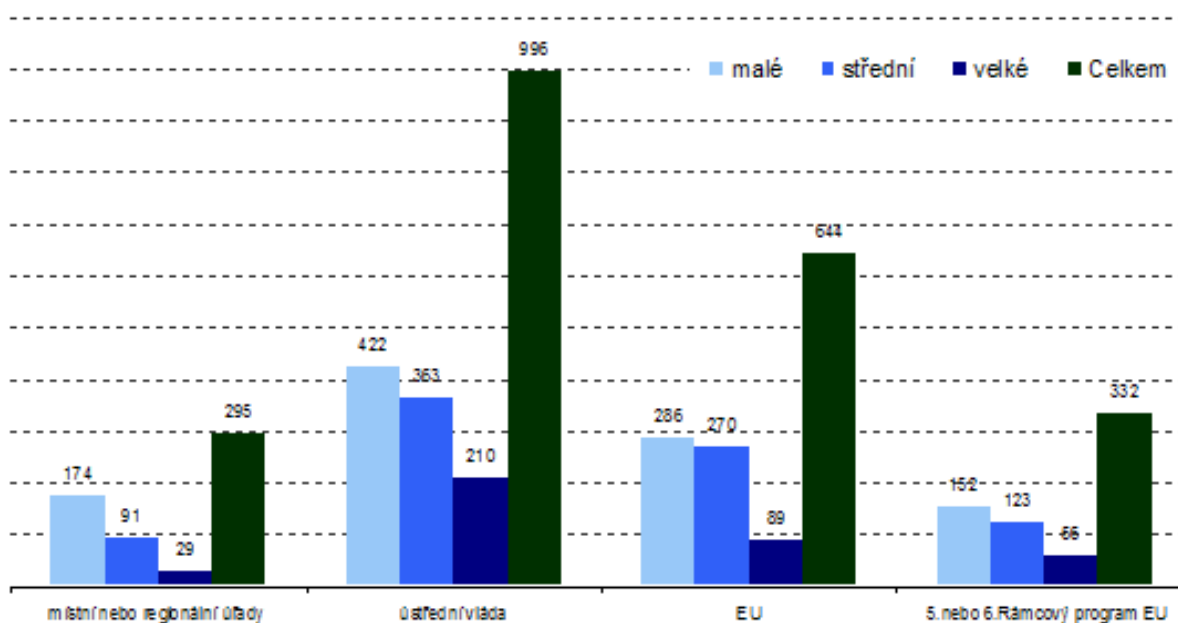
Díky následujícím grafům, většinou z Českého statistického úřadu, se potvrdila řada faktů, které jsou uvedeny v předešlém textu. Opět se vyskytl již zmiňovaný problém s kvalifikovanými zaměstnanci, který je větší než kapitálová potřeba. Nyní tedy blíže k jednotlivým podporám.

3.5.1 Podpora na inovace z veřejných zdrojů

Celkový podíl inovačních podniků, které získaly veřejnou podporu na své inovační aktivity, je velmi nízký – celkově získalo v letech 2004 - 2006 finanční podporu z veřejných zdrojů zhruba 15 % podniků. Největší byl tento podíl v případě velkých podniků – téměř 30%, naopak nejmenší u malých podniků (11%). Důvodem může být skutečnost, že veřejná podpora je zaměřena (doposud) z velké části na podporu výzkumu a vývoje, který si z důvodu finanční náročnosti a také určité rizikovosti mohou dovolit právě převážně velké podniky.

Kromě vlastního podílu podniků, které získaly podporu z veřejných zdrojů, je zajímavé také, kdo byl hlavním poskytovatelem této podpory. Dominantním poskytovatelem podpor byla v roce 2006 vláda, jejíž pomoci využilo 60 % z podpořených podniků. Významným poskytovatelem se stala rovněž EU, od níž podporu čerpalo asi 40 % podniků a 20 % podniků využilo existence 5. nebo 6. Rámcového programu EU. Pouze 18 % podniků získalo podporu od místních nebo regionálních úřadů.

Graf 3.1: Počet podniků, které získaly podporu na inovace z veřejných zdrojů (2004 - 2006)

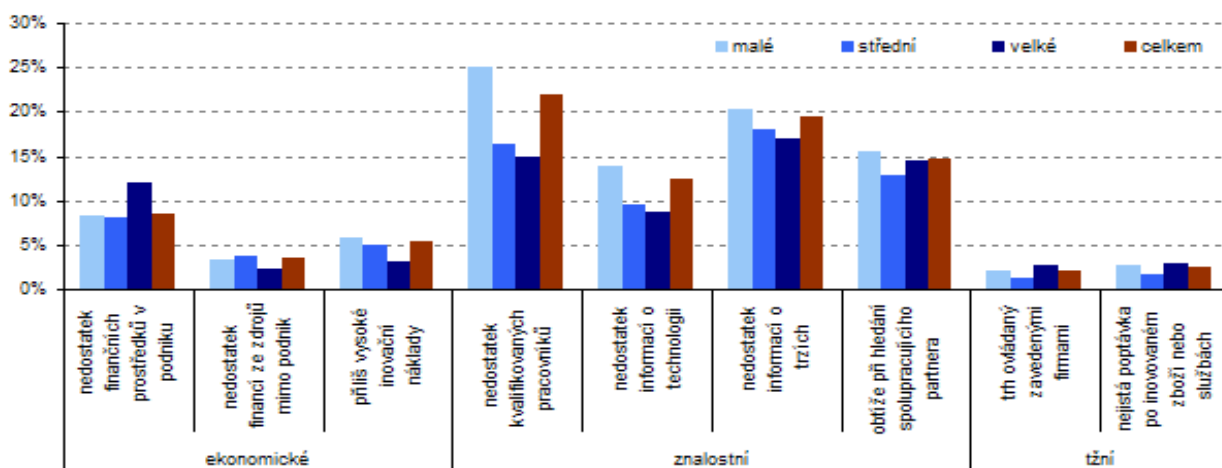

Zdroj: [46]

Faktory omezující inovační aktivity inovujících podniků.

Hlavní bariérou jsou znalostní faktory, nejčastěji nedostatek kvalifikovaných pracovníků, s kterými se v současnosti potýkají téměř všechny podniky. Největší roli hraje tento faktor v případě malých podniků, které mají často omezené finanční zdroje a nemohou si dovolit přeplácet potřebné pracovníky, kteří nejsou dostupní na trhu.

Významné rozdíly v pohledu na omezující faktory inovačních aktivit existují mezi inovujícími a neinovujícími podniky. Pro ty jsou hlavní bariérou rozvoje inovací nedostatek finančních prostředků, a to jak z vlastního podniku tak ze zdrojů mimo podnik. Jako klíčové se však při podpoře inovačního podnikání, kromě vlastního překonání nedůvěry vůči inovacím a nastartování proinovačního podnikatelského prostředí, jeví především zajištění finančních zdrojů. Prostředky EU byly již v minulém období významným zdrojem podpory inovačních aktivit, jejich vyšší čerpání v tomto období je pak třeba podpořit mimo jiné lepším informováním podnikatelů o jejich možnostech. [46]

Graf 3.2: Faktory omezující inovační aktivity inovujících podniků 2004 - 2006 (v %)

Zdroj: [46]

3.5.2 Podpory SME ze strany ČMZRБ

Financování SME skrze Českomoravskou záruční a rozvojovou banku lze rozčlenit do dvou kategorií:

- financování ze státního rozpočtu,
- financování z jiných zdrojů.

Více než dvě třetiny zdrojů tvoří právě státní finance.

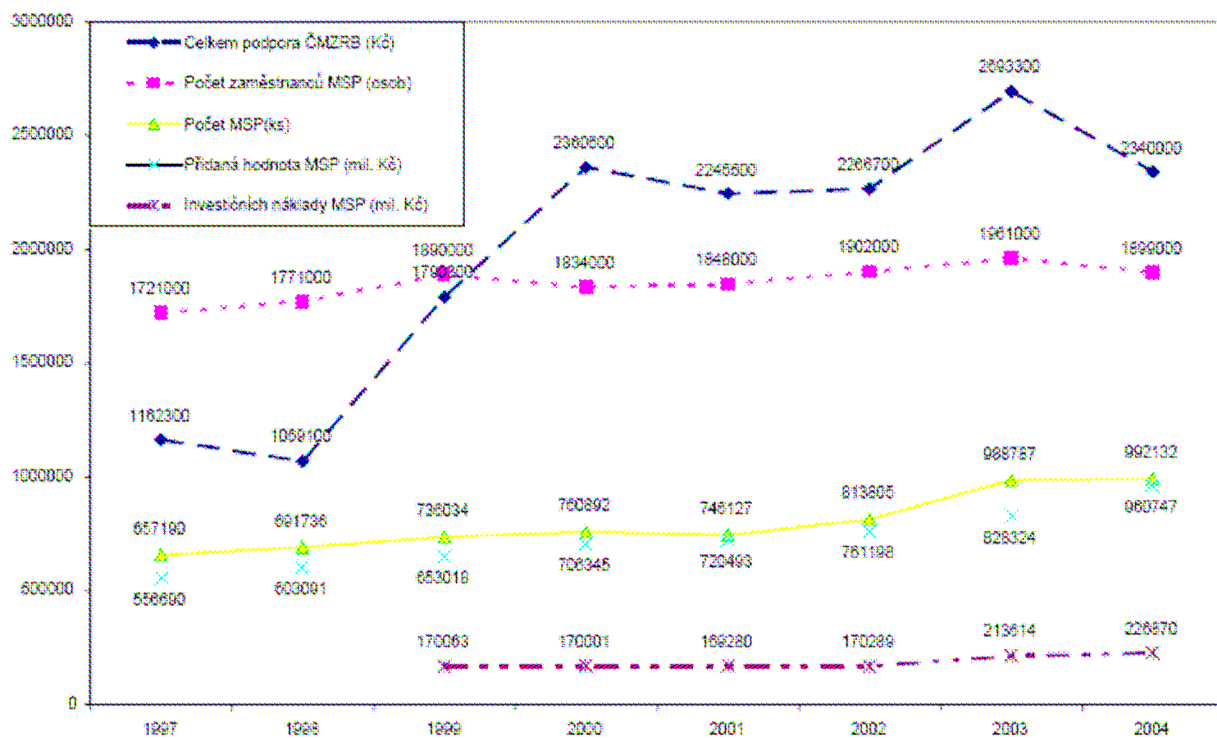
Graf 3.3: Podpory SME ze strany ČMZRБ (v mil. Kč)

Zdroj: [33]

3.5.3 Vývoj vybraných ukazatelů podpory SME

Dopad podpory ze strany ČMZRB je značně rozporuplný, porovnáme-li skutečný vývoj SME v ekonomice se zamýšlenými cíli. Zatímco podíl SME na makroekonomických ukazatelích hospodářství ČR v uvedených letech kolísal a prakticky nevzrostl, roční zdroje podpory od roku 1998 neustále rostou. Na druhou stranu reálná hodnota sledovaných ukazatelů SME vykazovaná MPO měla rostoucí tendenci. Mezi lety 2002 - 2004 dochází ke zvýšení přidané hodnoty o 26 % a růstu investičních výdajů malých a středních podniků, které ve stejném období narostly o 33 %.[33]

Graf 3.4: Vývoj vybraných ukazatelů podpory SME

Zdroj: [33]

Za sledované období (1997 – 2004) snad všechny ukazatele značně kolísaly, jak již bylo zmíněno. Nutno si však povšimnout procentuálního ukazatele počtu podniků a také počtu zaměstnanců, které oba, sice nepatrně, ale rostly.

Tabulka 3.2: Podíl SME na vybraných makroekonomických ukazatelích (v %)

Ukazatel	Rok							
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet podniků	99,77	99,78	99,80	99,81	99,81	99,79	99,81	99,85
Počet zaměstnanců	59,82	56,35	59,12	59,47	59,73	60,94	62,21	61,50
Výkony	52,91	51,73	53,34	52,85	51,44	52,02	52,01	52,15
Přidaná hodnota	57,36	51,35	53,03	52,60	51,33	52,69	52,06	52,90
Mzdové náklady	-	-	54,69	54,67	55,72	55,50	56,18	55,67
Investice	-	-	41,66	40,56	37,81	44,52	49,55	50,50
Vývoz	36,40	36,25	36,54	36,15	35,74	34,16	34,00	34,30
Dovoz	48,00	48,84	50,74	49,43	47,12	50,33	49,80	52,50
HDP	-	-	34,78	31,74	31,12	32,24	35,22	34,92

Zdroj: [39]

V závěrečné kapitole se věnuji bližší studii využívání stávajících podpor Českým malým a středním podnikům. Po rychlém přehledu mechanismu poskytování podpor se snažím co možná nejvíce dat použít z Agentury pro podporu podnikání a investic – CzechInvestu. Touto cestou by měla být poskytnutá informace nejbližší české realitě. Dochází k vyčíslení jak finančních podpor, tak dalších spíše informativních záležitostí poskytovaných touto agenturou. Nejvíce finančních prostředků bylo poskytnuto skrze Operační program Průmysl a podnikání ve výši 3,6 mld. Kč. Díky dodavatelským kontraktům bylo agenturou CzechInvest předáno 695 profilů českých dodavatelských firem, čímž byly uzavřeny kontrakty ve výši 2 mld. Kč.

Obecně platí, že Evropská unie se snaží podporovat více vznikající podniky, než-li ty existující. Pro ty nejmenší bývá často problém získat informaci o dané podpoře a poté s ní umět nakládat. Zde se vyčleňují inovující podniky, které čerpají prostředky bez větších problémů. Zbylé SME se často nevypořádají s rozsahem poskytovaných podpor a volí jako zdroj financování klasický úvěr. Zdrojem financí pro všechny podniky byla z veřejného sektoru především vláda (996 podniků za léta 2004 – 2006).

V úplném závěru cituji data z Českého statistického úřadu a na grafech potvrzují stavy podpor malým a středním podnikům v ČR.

Závěr

Vznik podniků bývá ve světě podporován z více stran – jedná se o podpory poskytované EU, jednotlivými státy, ziskovými i neziskovými organizacemi a dalšími. Většinou jde o pomoc finanční, ale často to bývá také informace. Touto prací bych se rád přidal k celé plejádě výše uvedených organizací poskytujících informace SME. Má diplomová práce by měla být k dispozici jednotlivým podnikatelům především v okolí Valašského Meziříčí díky Rozvojové agentuře Via o. p. s.

V úvodní kapitole nazvané: Vymezení a význam malých a středních podniků jsem hlavně vycházel z životního cyklu podniků. Popisuji jednotlivá stadia od vzniku až po případný zánik činnosti podniku. Součástí textu jsou různé obtíže a rozhodnutí, se kterými se podnikatel setkává v jednotlivých fázích růstu podniku. Uvádím je záměrně, aby se případný zájemce mohl na dané okolnosti připravit a rozeznat je již v počátcích. Význam malých a středních podniků, jak v ČR tak v EU, se snažím zdůraznit hlavně statistickými ukazateli, kde je možno nalézt mnoho zajímavých srovnání. Hned v první kapitole jsem narazil na, pro mne nečekaný, problém SME při získávání kvalifikovaných zaměstnanců. Tento problém je pro ně větší než získávání finančních prostředků. Díky tomuto faktu jsem se v následujícím textu věnoval také možným podporám vzdělávání, získávání potřebných informací a získávání finančních prostředků na další nezbytná školení.

Druhá kapitola: Možnosti českých podnikatelů při získávání finančních prostředků je hlavní a také nejdůležitější částí práce. Pokusil jsem se zde popsat celou škálu možných podpor jak z Evropské unie, tak z České republiky, bank a různých organizací. Mou snahou bylo poskytnout do určité míry nejširší přehled poskytovaných podpor Českým malým a středním podnikatelům. I zde se vyskytl problém v podobě velkého rozsahu daných podpor. Aby práce byla přehledná a poutavá, volil jsem cestu stručně popisnou a pro zájemce jsem uvedl značné množství hypertextových odkazů prostřednictvím poznámek pod čarou. Touto možností si také slibuji delší aktuálnost práce, než kdybych uváděl pouze daná fakta. Druhá kapitola úzce souvisí se třetí.

Závěrečná část: Využívání možností financování malých a středních podniků je zaměřena na nejčastěji využívané podpory malým a středním podnikům v České republice. Těmito podporami se nemyslí pouze finanční (jak je v názvu) – které byly hojně využívány hlavně inovativními podnikateli. Je zde nemalá část podpor čistě informativní podoby, kterou využilo nejvíce podnikatelů. Aby nedošlo k nepřesnostem, použil jsem jako hlavní zdroj informací Agenturu pro podporu podnikání a investic – CzechInvest. K tomu, aby byla poskytnutá data aktuální, jsem je doplnil opět o statistiky z Českého statistického úřadu, což pomůže také jednoduchému srovnání faktů.

K cíli, jež jsem si stanovil v úvodu, se mi podařilo dojít a tím udržet tuto práci kontinuální a přehlednou. Snažil jsem se zaměřit na to, aby práce byla přehledná, systematická a zaujala. Možná na první pohled stručný se zdá být obsah druhé kapitoly, kde jsem se pomocí stručných charakteristik snažil upozornit na holá fakta, ke kterým jsem dal k dispozici nepřeborné množství odkazů na web. Doufám, že tato práce napomůže, již jak je v jejím názvu, malým a středním podnikatelům přiblížit se nejen k financím, ale poskytne jim i řadu podstatných informací, které jim usnadní další rozvoj.

Seznam použité literatury

- [1] CEBRE ČESKÁ PODNIKATELSKÁ REPREZENTACE PŘI EU V BRUSELU. *Evropská komise mění pravidla veřejné regionální podpory pro léta 2007-2013.* [online]. 2006. [19. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.cebre.cz/cz/publikace-a-tiskove-zpravy/akce-46/>
- [2] CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace o jednotlivých zemích.* [online]. 2008. [13. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.crr.cz/index.php?menu=6>
- [3] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Alternativní formy financování.* [online]. 2007. [13. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/alternativni-formy-financovani>
- [4] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Definice malého a středního podnikatele.* [online]. 2007. [28. 05. 2007] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/definice-msp>
- [5] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Inkubátory.* [online]. 2007. [28. 05. 2007] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/inkubatory>
- [6] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Investiční fóra pro malé a střední podniky.* [online]. 2008. [15. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/investicni-fora>
- [7] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Podpora malých a středních podnikatelů nabírá na intenzitě.* [online]. 2006. [13. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/podpora-malych-a-strednich-podnikatelu-nabira-na-intenzite>
- [8] CZECHINVEST, AGENTURA PRO PODPORU PODNIKÁNÍ A INVESTIC. *Využití nových finančních nástrojů.* [online]. 2007. [11. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czechinvest.org/vyuziti-novych-financnich-nastroju>
- [9] CZECHTRADE. *Česká agentura na podporu obchodu.* [online]. 2008. [11. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czechtrade.cz/Global>
- [10] EC.EUROPA.EU, PROGRAM PODPORY EVROPSKÉ UNIE MALÝM A STŘEDNÍM PODNIKŮM. *Přehled hlavních možností financování dostupné pro evropské SME.* [online]. 2008. [1. 03. 2008] Dostupné z:
http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/financing/sp_2008_cs.pdf

- [11] EIC – EURO INFO CENTRA V ČESKÉ REPUBLICE. *Nejrozsáhlejší poradenská síť pro podnikání v Evropě*. [online]. 2008. [10. 03. 2008] Dostupné z: <http://www.euroinfocentrum.cz/index.html>
- [12] EUROPA, VAŠE EVROPA. *Zkratky pro část Podniky: Informace pro malé a střední podniky (Evropská Unie)*. [online]. 2006. [28. 05. 2007] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/youreurope/nav/cs/business/shortcuts/information-sme/index.html>
- [13] EUROPEAN COMMISSION. *Best report on the use of indicators in the monitoring and evaluation of SME-related actions*. [online]. 2006. [02. 04. 2008] Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument18567.html>
- [14] EVROPSKÁ AGENTURA PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI. *Programy financování pro malé a střední podniky*. [online]. 2006. [17. 03. 2008] Dostupné z: http://cz.osha.europa.eu/news/tiskove_zpravy_eu/tz26042007.php
- [15] EVROPSKÁ KOMISE. *Evropská charta pro malé podniky*. [online]. 2004. [11. 03. 2008], 15 s. ISBN 92-894-7608-7 Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/docs/charter_cs.pdf
- [16] EVROPSKÁ KOMISE. *Evropský portál pro MSP*. [online]. 2008. [04. 03. 2008] Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/sme/support_cs.htm
- [17] EVROPSKÁ KOMISE. *Praktická příručka k úvěrovému financování pro malé a střední podniky*. [online]. 2006. [04. 03. 2008] Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/docs/basel_2_guide/basel_guide_cs.pdf
- [18] EVROPSKÁ KOMISE. *Zastoupení Evropské Komise v ČR*. [online]. 2008. [17. 03. 2008] Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/index_cs.htm
- [19] GERBER, M. E. *Podnikatelský mýtus - proč většina malých firem do roka zkrachuje a co proti tomu dělat*. Praha: Management Press, 2004, 224 s. ISBN 80-7261-092-9
- [20] HAVLÍČEK, K., KAŠÍK, M. *Marketingové řízení malých a středních podniků*. Praha: Management Press, 2005, 172 s. ISBN 80-7261-120-8
- [21] HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY. *Podpora podnikání v ČR*. [online]. 2008. [15. 03. 2008] Dostupné z: <http://www.komora.cz/>

- [22] JEDLIČKA, J. *Pomoc Evropské unie malým a středním podnikům mimo Strukturální fondy*. [online]. 2004. [10. 03. 2008] Dostupné z:
http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/SME_podpora.pdf
- [23] JEDLIČKA, J., ZAHRADNÍK, P. *Trendy ve vývoji podpůrných politik pro malé a střední podniky v EU*. [online]. 2005. [03. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.euractiv.cz/cl/23/2018/Trendy-ve-vyvoji-podpurnych-politik-pro-male-a-stredni-podniky-v-EU>
- [24] KAMENÍČKOVÁ, V. *Malé a střední podnikání v ČR*. [online]. 2006. [29. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/1138-06>
- [25] KISLINGEROVÁ, E. *Finanční analýza: krok za krokem*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, 137 s.
ISBN 80-7179-321-3
- [26] KROES, N. *Státní podpora č. N 414/2005 – Česká republika Nanotechnologie pro společnost*. [online]. 2005. [04. 04. 2008] Dostupné z:
http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2005/n414-05.pdf
- [27] KRUPA, V. *Krátká tematická analýza Malé a střední podniky (jejich místo a role v české ekonomice)*. [online]. 2008. [29. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta090307.doc>
- [28] KUBÁLKOVÁ, M. *Model stádií růstu malých a středních podniků*. [online]. 2006. [29. 05. 2007] Dostupné z:
<http://nb.vse.cz/~kubalm/Vyzkum/vyzkum2006.htm>
- [29] MALACH, A., a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vydání. Praha: Grada, 2005, 524 s.
ISBN: 80-247-0906-6.
- [30] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strukturální fondy*. [online]. 2008. [15. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.mmr.cz/>
- [31] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Podpora podnikání*. [online]. 2008. [15. 03. 2008] Dostupné z:
<http://www.mpo.cz/>
- [32] NEUŽILOVÁ, I. *Koncepce podpory malého a středního podnikání 2005 - 2006*. [online]. 2005. [05. 03. 2008], 30 s. Dostupné z:
<http://www.mpo.cz/dokument6062.html>

- [33] PALETA, T. *Strukturální změny české ekonomiky ve světle privatizace a podpory malého a středního podnikání*. [online]. 2006. [02. 04. 2008] Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/1456/soubory/oddeleni/centrum/papers/wp2006-13.pdf>
- [34] PENÍZE.CZ. *Podniky v EU: odkud tečou peníze?* [online]. 2004. [20. 03. 2008] Dostupné z: <http://www.penize.cz/16550-podniky-v-eu-odkud-tecou-penize>
- [35] SÍŤ ČESKÝCH EURO INFO CENTER. *Kontakty na česká Euro Info Centra*. [online]. 2008. [12. 03. 2008] Dostupné z: http://www.euroinfocentrum.cz/_eic_kontakty.html
- [36] SME UNION, UNIE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ ČR. *Stanoviska*. [online]. 2007. [29. 05. 2007] Dostupné z: <http://www.sme-union.cz/index.php?p=19>
- [37] SOKOLT, L. *Koncepce podpory malého a středního podnikání na období 2007 - 2013*. [online]. 2006. [02. 04. 2008], 16 s. Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/28172/29964/322193/priloha001.pdf>
- [38] SOKOLT, L. *Souhrnné údaje o přímých podporách malého a středního podnikání v roce 2004 – 2005 a plán na rok 2006*. [online]. 2006. [02. 04. 2008], Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/28172/29964/322194/priloha002.pdf>
- [39] SOKOLT, L. *Statistické údaje o malých a středních podnikatelích v ČR*. [online]. 2006. [02. 04. 2008], Dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/28172/29964/322195/priloha003.pdf>
- [40] ŠEVČÍK, P. *Jak získat peníze od státu, bank a EU, aneb, Receptář podpor, dotací, záruk a úvěrů pro podnikání a investování*. 1. vydání. Praha: Newfinances, 2004, 448 s. ISBN 80-903354-1-1
- [41] ŠMEJKAL, V., JAKUBCOVÁ, B., NEKVASIL, M. *Česká firma v Evropské unii - Hrozba či šance, zisk či ztráta*. Praha: Q-Art, 2003, 21 s. ISBN – 80-903280-0-8
- [42] TETŘEVOVÁ, L. *Financování projektů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006, 182 s. ISBN 80-86946-09-6
- [43] VEBER, J., SRPOVÁ, J. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada, 2005, 204 s. ISBN 80-247-1069-2
- [44] VILAMOVÁ, Š. *Čerpáme finanční zdroje Evropské unie – praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005, 200 s. ISBN: 80-247-1194-X

- [45] VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O. *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v EU*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004, 192 s.
ISBN 80-7261-099-6
- [46] ŽÍŽALOVÁ, P. *Inovační podnikání v České republice - některé výsledky inovačního šetření z roku 2006*. [online]. 2007. [02. 04. 2008] Dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/csu_a_konference_inovace_roku_2007

Seznam zkratek a symbolů

CIP	Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace
ČBI	Český benchmarkingový index
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.
DSL	Digital Subscriber Line (Digitální zákaznická přípojka)
DTTV	Digitální terestriální televize
EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
EFRR	Evropský fond regionálního rozvoje
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EIP	Podnikatelský a inovační program
ERTMS	European Rail Traffic Management System (Jednotný standard pro evropské železnice)
ESF	Evropský sociální fond
ETCS	European Train Control System (Jednotný evropský standard kontroly pro železnice)
EU	Evropská unie
FP6	Šestý rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj
FP7	Sedmý rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj
G2G	Iniciativa Gate2Growth - Přístup k financím
GIF	Služba pro rychle rostoucí a inovující SME
GSM-Rail	Standard modulů pro komunikaci na železnici
ICT	Informace a komunikační technologie
IEE	Inteligentní energie pro Evropu
IRC	Innovation Relay Centres (Sít' center pro podporu inovací)
JEREMIE	Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky

JETRO	Organizace na podporu japonského exportu
JTI	Společné technologické iniciativy
NCP	Seznam Národních kontaktních míst SME
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OPRLZ	Standard rozvoje lidských zdrojů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
R&D	Výzkum a vývoj
SME	Malé a střední podniky
TETRA	Rádiová havarijní síť
UMTS	3G systém standardu mobilních telefonů

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1.1:	Finance
Tabulka 1.2:	Zaměstnanci
Tabulka 1.3:	Definice malých a středních podniků podle EU
Tabulka 1.4:	Aktivní fyzické osoby a právnické osoby
Tabulka 1.5:	Kraje a aktivní fyzické osoby – podnikatelé
Tabulka 1.6:	Aktivní fyzické osoby - podnikatelé podle počtu zaměstnanců
Tabulka 1.7:	Podíl fyzických osob - podnikatelů na celkové zaměstnanosti
Tabulka 1.8:	Konkurenční výhody SME v EU
Tabulka 2.1:	Business Angels v ČR
Tabulka 2.2:	Inkubátory v ČR
Tabulka 2.3:	Specifika jednotlivých programů v rámci EP7
Tabulka 2.4:	Asia Incest
Tabulka 2.5:	PRO€INVEST
Tabulka 2.6:	AL-Invest III
Tabulka 2.7:	Třetí brána EU do Japonska
Tabulka 2.8:	Program přípravy řídicích pracovníků (ETP): Japonsko a Korea
Tabulka 2.9:	Zdroje informací na webu
Tabulka 3.1:	Přehled záručních schémat EIF
Tabulka 3.2:	Podíl SME na vybraných makroekonomických ukazatelích

Seznam grafů

Graf 1.1:	Vývoj malého a středního podnikání (1995 - 2005)
Graf 1.2:	SME a demografie
Graf 1.3	SME a odvětvová struktura – počty podniků
Graf 1.4:	SME a odvětvová struktura – zaměstnaní
Graf 1.5:	SME a počet zaměstnaných
Graf 1.6:	SME a přidaná hodnota
Graf 1.7:	SME a investice
Graf 1.8:	SME a bankovní investiční úvěry
Graf 1.9:	SME a veřejná podpora (ČMZRB)
Graf 3.1:	Počet podniků, které získaly podporu na inovace z veřejných zdrojů
Graf 3.2:	Faktory omezující inovační aktivity inovujících podniků (2004 - 2006)
Graf 3.3:	Podpory SME ze strany Českomoravské záruční a rozvojové banky
Graf 3.4:	Vývoj vybraných ukazatelů podpory SME

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že údaje o diplomové práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé diplomové práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ve Valašském Meziříčí dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Bc. Petr Glóza
Husova 3/498
Valašské Meziříčí
757 01

Seznam příloh

- Příloha 1.1: Zdroje financování investičních projektů
- Příloha 1.2: Podíl SME na přidané hodnotě průmyslu podle OKEČ
- Příloha 1.3: Odborné publikace jednotlivých zemí
- Příloha 2.1: Odborné publikace CzechInvestu
- Příloha 2.2: Bankovní kulaté stoly
- Příloha 2.3: Kontakty na česká Euro Info Centra
- Příloha 2.4: Odborné publikace z: ec.europa.eu
- Příloha 3.1: Přehled alokace finančních prostředků v rámci programu Průmysl a Podnikání
- Příloha 3.2: Souhrnné údaje o přímých podporách malého a středního podnikání v roce 2004 – 2005 a plán na rok 2006
- Příloha 3.3: Opatření ke snížení potřeby úvěru / alternativy úvěru: pro a proti

Příloha 1.1: Zdroje financování investičních projektů

Finanční zdroje	Externí	Dlouhodobé	Vlastní	Základní kapitál
				Kapitálové fondy
			Cizí	Bankovní úvěry
				Podnikové dluhopisy
				Dodavatelské úvěry
				Směnky k úhradě
				Zálohy odběratelů
				Finanční leasing
		Krátkodobé	Cizí	Bankovní úvěry
				Dodavatelské úvěry
				Směnky k úhradě
				Zálohy odběratelů
				Finanční výpomoci
				Provozní leasing
	Interní	Dlouhodobé	Vlastní	Nerozdělený zisk
				Odpisy
				Rezervní fond
			Cizí	Rezervy
		Krátkodobé	Cizí	Nevyplacené dividendy
				Nevyplacené mzdy
				Neodvedené ZP a SP
				Neodvedené daně

Zdroj: [42]

Příloha 1.2: Podíl SME na přidané hodnotě průmyslu podle OKEČ

	2000	2001	2002	2003	2004
Průmysl celkem	35,6	33,2	42,0	41,0	39,2
v tom:					
Dobývání nerostných surovin	9,8	9,4	16,0	16,0	14,9
Dobývání energetických surovin	0,8	0,7	1,7	1,4	1,9
Dobývání ostatních nerostných surovin	72,4	62,5	85,5	89,0	80,6
Zpracovatelský průmysl	41,0	37,9	47,9	46,2	43,8
Průmysl potravinářský a tabákový	43,9	41,1	45,6	44,7	42,9
Textilní a oděvní průmysl	44,7	45,7	52,8	52,7	55,8
Kožený průmysl	55,9	51,5	75,3	81,1	86,9
Dřevozpracující průmysl	75,6	46,0	78,5	80,5	77,8
Papírenský a polygrafický průmysl, vydavatelské činnosti	49,4	52,4	64,0	63,5	58,7
Koksování, rafinérské zpracování ropy	0,0	1,5	1,4	-6,0	27,4
Chemický a farmaceutický průmysl	29,2	26,8	28,0	28,9	24,3
Gumárenský a plastický průmysl	46,8	49,1	56,0	49,2	49,2
Průmysl skla, keramiky, stavebních hmot	32,0	32,9	41,0	39,8	41,0
Výroba kovů a kovodělných výrobků	49,5	49,5	60,6	58,0	51,5
Výroba strojů a zařízení	48,4	39,0	60,9	59,8	57,7
Výroba elektrických a optických přístrojů	43,5	38,6	45,4	45,7	40,5
Výroba dopravních prostředků	12,6	10,0	12,5	10,5	9,8
Zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	59,4	45,4	67,4	64,6	63,1
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	10,9	12,0	13,7	15,7	15,4

Zdroj: [27]

Příloha 1.3: Odborné publikace jednotlivých zemí

Země	Pdf	Link na Pdf	Země	Pdf	Link na Pdf
Belgie		http://www.crr.cz/download.php?fid=969	Malta		http://www.crr.cz/download.php?fid=985
Dánsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=972	Německo		http://www.crr.cz/download.php?fid=971
Estonsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=973	Nizozemsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=986
Finsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=976	Polsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=987
Francie		http://www.crr.cz/download.php?fid=977	Portugalsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=988
Irsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=980	Rakousko		http://www.crr.cz/download.php?fid=968
Itálie		http://www.crr.cz/download.php?fid=981	Řecko		http://www.crr.cz/download.php?fid=978
Kypr		http://www.crr.cz/download.php?fid=970	Slovensko		http://www.crr.cz/download.php?fid=991
Litva		http://www.crr.cz/download.php?fid=982	Slovinsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=990
Lotyšsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=984	Španělsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=974
Lucembursko		http://www.crr.cz/download.php?fid=983	Švédsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=989
Maďarsko		http://www.crr.cz/download.php?fid=979	Velká Británie		http://www.crr.cz/download.php?fid=993

Zdroj: [2]

Příloha 2.1: Odborné publikace CzechInvestu

Název	Popis	Adresa	Datum
<u>Finanční průvodce</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ souhrn informací o finančních nástrojích a produktech, ➤ představení alternativních zdrojů (venture kapitál, business angels), ➤ přehled kontaktních informací 	http://www.czechinvest.org/data/files/financni-pruvodce-12-cz.pdf	1.3.2007
<u>Jak napsat podnikatelský plán</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdůvodnění důležitosti podnikatelského plánu a způsoby jeho uplatnění v podnikatelské praxi, ➤ souhrn praktických rad pro sestavení plánu, ➤ vymezení různých typů plánů a jejich použití, ➤ doporučení formy prezentace plánu před finančními a obchodními partnery 	http://www.czechinvest.org/data/files/podnikatelsky-plan-48-cz.pdf	20.1.2007
<u>Příručka k investování soukromého a venture kapitálu</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ vysvětlení pojmů soukromý a venture kapitál, ➤ postup při hledání investora, ➤ kompletní adresář stálých a přidružených členů České venture kapitálové asociace 	http://www.czechinvest.org/data/files/prirucka-cvca-277.pdf	1.3.2007
<u>Snadná cesta k rozvoji firmy...venture (rozvojový) kapitál v České republice</u>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ základní charakteristika venture kapitálových investic a VC fondů, ➤ představení úspěšně realizovaných investic, ➤ hodnocení investic z pohledu představitelů zainvestovaných podniků i zástupců investorů 	http://www.czechinvest.org/data/files/snadna-cesta-k-rozvoji-firmy-472.pdf	7.5.2007

Příloha 2.2: Bankovní kulaté stoly

Název	Popis	Adresa	Datum
<u>Bankovní nástroje využívané pro financování malých a středních podniků</u>	➤ Shrnutí výstupů bankovního kulatého stolu	http://www.czechinvest.org/data/files/bankovni-nastroje-285.pdf	5.3.2007
<u>Kombinované financování prostřednictvím dotace ze strukturálních fondů a bankovního úvěru</u>	➤ Shrnutí výstupů bankovního kulatého stolu	http://www.czechinvest.org/data/files/kombinovane-financovani-286.pdf	5.3.2007
<u>Podpora podnikání v novém programovacím období 2007-13</u>	➤ Shrnutí výstupů bankovního kulatého stolu	http://www.czechinvest.org/data/files/prip-rava-noveho-obdobi-288.pdf	5.3.2007
<u>Poradenství pro malé a střední podniky</u>	➤ Shrnutí výstupů bankovního kulatého stolu	http://www.czechinvest.org/data/files/poradenstvi-287.pdf	5.3.2007

Příloha 2.3: Kontakty na česká Euro Info Centra

<p>EIC Brno Regionální hospodářská komora Brno Ota Hrdlička Výstaviště 1 648 04 Brno tel.: 532 194 918 fax: 532 194 938 e-mail: zahranici@rhkbrno.cz Internet: http://www.rhkbrno.cz/eic</p>	<p>EIC Liberec Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o. Ing. Martina Prokopová 1. máje 97/25 460 01 Liberec 3 tel.: 488 577 070 fax: 488 577 071 e-mail: m.prokopova@arr-nisa.cz Internet: http://www.arr-nisa.cz/</p>
<p>EIC Most Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a. s. Ing. Tomáš Tuček Budovatelů 2830 434 37 Most tel.: 476 206 538 - 220 fax: 476 706 331 e-mail: tucek@rra.cz Internet: http://www.rra.cz</p>	<p>EIC Ostrava Agentura pro regionální rozvoj, a. s. Mgr. Gabriela Kaločová Na Jizdárně 7 702 00 Ostrava tel.: 595 691 232 fax: 595 691 204 e-mail: eic@arr.cz Internet: http://www.rdaova.cz/eic_index_c.php</p>
<p>EIC Pardubice Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje Gabriela Chovancová Karla IV. 42 530 02 Pardubice tel.: 466 053 911 fax: 466 053 910 e-mail: eic.pardubice@rrapk.cz Internet: http://www.rrapk.cz</p>	<p>EIC Plzeň BIC Plzeň, spol. s r. o. PhDr. Eva Beranová Riegrova 1 301 11 Plzeň tel.: 377 235 379 fax: 377 235 320 e-mail: eic@bic.cz Internet: http://www.bic.cz/eic</p>
<p>EIC Praha Centrum pro regionální rozvoj ČR PhDr. Marie Pavlů, CSc. Vinohradská 46 120 00 Praha 2 tel.: 221 580 203 fax: 221 580 292 e-mail: euroinfo@crr.cz Internet: http://www.crr.cz</p>	<p>http://euroinfocentrum.cz/ Euro Info Centra (kontakty pro obchodní spolupráci, informace z nejd ležit jších databázových zdroj EU, akce na podporu podnikání v EU)</p>

Zdroj: [11]

Příloha 2.4: Odborné publikace z: ec.europa.eu

Název	Charakteristika	Web
<u>Dokonalejší a lepší právní úprava – jednoduché vysvětlení</u>	Stručný přehled strategie zlepšení právní úpravy.	http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/brochure/br_brochure_cs.pdf
<u>Evropské ceny za podnikání</u>	Brožura mapující různé druhy ocenění ve specifických kategoriích za rok 2007	http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/smes/awards/download/compendium_2007_cz_lowres.pdf
<u>Připravení na Euro – Příručka pro SME</u>	Základní přehled jednotné měny, budoucího přechodu, výpočtu směnného kurzu, dopadu na stávající smlouvy a systémy IT, dopadu na zákazníky a obchodní partnery, zdroje dalších informací a mnohem více.	http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/docs/euro_guide/euro_guide_cs.pdf
<u>Spolupráce s bankami – Příručka pro SME</u>	Postup SME, jak mají postupovat při jednání s bankami, a hodnotit svou připravenost na získání financí z bank.	http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/financing/docs/basel_2_guide/basel_guide_cs.pdf
<u>Upřednostňování SME – Příručka k politice SME</u>	Shrnutí politiky EU v oblasti SME, jejich hlavních iniciativ a programů a podtrhuje důležitost přetváření Evropy na místo, kde se SME bude podnikat snadněji.	http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sme_pack_cs.pdf
<u>Úvod do sociální zodpovědnosti společností pro SME</u>	Kroky, jimiž může sociální zodpovědnost společností zvýšit úspěch daného podniku.	http://ec.europa.eu/enterprise/csr/campaign/documentation/download/introduction_cs.pdf

Příloha 3.1: Přehled alokace finančních prostředků v rámci programu Průmysl a Podnikání (2005 v mil. €)

Priority / Opatření		EU (ERDF)	SR (MPO)	Celkem
1.	Rozvoj podnikatelského prostředí	130,4	43,5	173,9
1.1	Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace	41,7	13,9	55,6
1.2	Rozvoj podnikatelské infrastruktury	60,0	20,0	80,0
1.3	Infrastruktura pro RLZ v průmyslu a podnikání	15,7	5,2	20,9
1.4	Rozvoj informačních a poradenských služeb	13,0	4,3	17,4
2.	Rozvoj konkurenceschopnosti podniků	120,0	40,0	160,0
2.1	Zakládání a rozvoj malých a středních podniků	62,6	20,9	83,5
2.2	Podpora inovací výrobků, technologií a služeb	31,3	10,4	41,7
2.3	Snižování energetické náročnosti a vyšší využívání obnovitelných zdrojů energie	26,1	8,7	34,8
3.	Technická pomoc	10,4	3,5	13,9
	Celkem (mil. €)	260,9	87,0	347,8

Zdroj: [14]

Příloha 3.2: Souhrnné údaje o přímých podporách malého a středního podnikání v roce 2004 – 2005 a plán na rok 2006

	Skutečnost 2004		Skutečnost 2005		Plán 2006
	počet	mil. Kč	počet	mil. Kč	mil. Kč
<i>Výše poskytnutých záruk (bank.úvěry + vadium)</i>	758	3 256,5	825	3 526,0	2700,0
Cenově zvýhodněné záruky - program ZÁRUKA	511	816,3	574	791,0	690,0
Zvýhodněné úvěry – programy KREDIT, START, PROGRES a TRH	1424	1 200,5 ¹	176	1 157,0 ²	520,0 ³
Příspěvky na získání certifikace	1362	244,0	1457	127,5	80,0
MARKETING	373	68,8	OPPP	OPPP	OPPP
DESIGN	150	10,8	114	8,5	15,0
PORADENSTVÍ	322	33,9	2335	25,9	25,0
ALIANCE	0	0,0	21	7,7	15,0
TRÉNINKOVÁ CENTRA	0	0,0	0	0,0	25,0
PHARE 2003 – podpora SME		107,0		166,0	5,0
Programy výzkumu a vývoje	171	734,9	277	888,6	1000,0
Účast na výstavách	1450	98,0	1500	110,0	110,0
Průmyslové zóny	17	1042,0	0	0,0	0,0
Rámcové programy	6	30,3	6	50,5	50,0
Úspory energie	14	14,3	OPPP	OPPP	OPPP
Informační místa pro podnikatele	1	114,8	1	90,5	104,5
OPPP – dotace (programy KLAstry, INOVACE, REALITY, MARKETING, PROSPERITA, ROZVOJ, ŠKOL. STŘEDISKA, OBNOVITELNÉ ZDROJE, ÚSPORY ENERGIE)	0,0	0,0	50	264,7	3293,0
OPPP – zvýhodněné úvěry (programy KREDIT a START)	213	179,8	767	919,3 ⁴	640,0
6. RP pro Výzkum a technologický rozvoj	0	0,0	6	0,9	4,0
Výše prostředků celkem		4 695,4		4 608,1	6 576,5

Zdroj: [38]

¹ v etn zdroj finan ního trhu ve výši 699,9 mil. K a programu Phare ve výši 24,2 mil. K

² v etn zdroj finan ního trhu ve výši 1 018,3 mil. K

³ v etn zdroj finan ního trhu ve výši 430,0 mil. K

⁴ v etn zdroj finan ního trhu ve výši 284,8 mil. K

Příloha 3.3: Opatření ke snížení potřeby úvěru / alternativy úvěru: pro a proti

	Pro	Proti	Cílová skupina zpravidla
Faktorování	<ul style="list-style-type: none"> - Včasné a předvídatelné platby - Ochrana proti nesplacení zákazníkem 	<ul style="list-style-type: none"> - Snížení dlužné částky - Možný vliv na vztah s klientem 	<ul style="list-style-type: none"> - Má nízkou likviditu - Má významný počet pohledávek
Leasing	<ul style="list-style-type: none"> - Akvizice bez velkých investic - Možné daňové výhody 	<ul style="list-style-type: none"> - Někdy nákladnější než bankovní úvěr - Žádné vlastnictví pronajaté položky 	<ul style="list-style-type: none"> - Zamýšlí optimalizovat rozvahu
Mezaninový kapitál	<ul style="list-style-type: none"> - Pružný (co se týče strukturované doby návratnosti) 	<ul style="list-style-type: none"> - Cena eventuálně vyšší než u bankovního úvěru - Složitý produkt 	<ul style="list-style-type: none"> - Má omezení ovlivňující jeho rozvahu a vlastnický podíl
Optimalizace skladování	<ul style="list-style-type: none"> - Méně kapitálu vázaného v zásobách - Zlepšení rozvahy 	<ul style="list-style-type: none"> - Eventuálně vyžaduje značné úsilí o optimalizaci. 	<ul style="list-style-type: none"> - Má nízkou likviditu - Má na skladě velké zásoby zboží
Rizikové investice	<ul style="list-style-type: none"> - Silnější kapitálová základna - Možné know-how od investorů 	<ul style="list-style-type: none"> - Struktura držby akcií se může zkomplikovat - Sdílené rozhodování 	<ul style="list-style-type: none"> - Svědčí o potenciálu vysokého růstu
Úvěry z veřejných zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> - Individuální programy pro zvláštní potřeby financování - Často levnější než bankovní úvěr 	<ul style="list-style-type: none"> - Podléhá kritériím pro výběr - Někdy dlouhý schvalovací proces 	<ul style="list-style-type: none"> - Závisí na kritériích pro výběr

Zdroj: [17]